

KOREPETITORIAUS PROFESIJA EUROPOJE

KAUNO
ŠVIETIMO
INOVACIJŲ
CENTRAS

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Turinys

Ižanga.....	1
Projektas.....	1
Leidinio išleidimo tikslas.....	1
Korepetitoriaus profesija projekto šalyse partnerės.....	2
Belgija.....	2
Suomija.....	9
Vokietija.....	16
Italija.....	24
Lietuva.....	32
Išvados.....	39

Projektas finansuojamas Europos Sąjungos. Lankstinuke išreikštos pažiūros ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos arba Europos švietimo ir kultūros vykdomosios agentūros (EACEA) nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti už jas atsakingi.

Projekto numeris: 2022-2-BE01-KA220-VET-000097289

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Įžanga

Projektas

„MOOC for tutors“ yra **Europos Komisijos Erasmus+ programos** bendrai finansuojamas projektas, kuriame dalyvauja penkios partnerių organizacijos iš penkių skirtingų Europos šalių: **Logopsycom** (Belgija), **Laurea taikomųjų mokslų universitetas** (Suomija), **EBB Europass Berlin Beratungsbüro** (Vokietija), **Euphoria net** (Italija) ir **Kauno švietimo inovacijų centras** (Lietuva).

Projekto tikslas – sukurti inovatyvių išteklių, suteikiančių korepetitoriams esminių pedagoginių žinių ir novatoriškų įgūdžių, kurie leistų jiems kuo geriau padėti mokiniams mokytis.

Norėdami tai įgyvendinti, sukursime lankstinuką, kuriame bus pateikta teisinė bazė ir specifiniai reikalavimai, keliami korepetitoriams Europoje, ir viešai prieinamą internetinį kursą (MOOC), kuriame apžvelgsime svarbiausius korepetitoravimo aspektus, kartu pabrėždami įtraukiuosius ugdymo elementus. Be to, pasiūlysime metodinę medžiagą, kurią korepetitoriai galės naudoti praktikoje ir netgi pritaikyti pagal besimokančiųjų poreikius. Visa metodinė medžiaga bus prieinama nemokamai.

Leidinio išleidimo tikslas

Šio lankstinuko tikslas – projekto šalyse partnerėse **didinti supratimą apie korepetitoriaus profesiją**. Lankstinuke analizuojami reikalavimai korepetitoriams, korepetitorių poreikiai ir iššūkiai, su kuriais jie susiduria profesinėje srityje, taip pat kiekvienos projekto šalies partnerės įstatymai ir kiti teisės aktai, skirti korepetitoriams. Lankstinukas suskirstytas į penkis skyrius, kurių kiekvienas skirtas projekto šaliai partnerei, ir baigiasi išvada, apibendrinančia pagrindinius nustatytus faktus.

Šiam lankstinukui sukurti kiekvienas projekto partneris atliko **išsamius tyrimus**, remdamasis internetiniais šaltiniais – esamais šios temos tyrimais, statistika ir straipsniais. Be to, buvo parengta ir tarp šalių partnerių išplatinta **apklausa** – surinkta apie 60 atsakymų, kurie padėjo geriau suprasti korepetitorių požiūrį. Svarbiausi aspektai yra pateikti tekste. Bendri apklausos rezultatai pateikti kiekvieno skyriaus pabaigoje.

Korepetitoriaus profesija projekto partnerių šalyse

Belgija

Ižanga

Dinamiškame Belgijos švietimo pasaulyje **privatus mokymas** tapo vertingu ištekliu, teikiančiu **itin svarbią akademinę pagalbą studentams**. Privataus mokymo ir pagalbos mokykloms poreikis labai išaugo. Jį dar labiau sustiprino precedento neturintys iššūkiai, kuriuos kėlė COVID-19 pandemija (L'Echo, 2022). Nepaisant išaugusios korepetitorių paklausos ir pasiūlos, gauti išsamią korepetitoriaus profesijos apžvalgą Belgijoje tebėra sudėtinga, visų pirma dėl didelės rinkos dalies, veikiančios nelegaliai, oficialios statistikos trūkumo ir specifinių reglamentų.

Šia ataskaita siekiama atskleisti įvairias Belgijoje veikiančias korepetitoravimo formas (nuo korepetitoravimo tarp studentų iki mokyklinių pagalbos centrų ir nevyriausybinių organizacijų teikiamų paslaugų), taip pat su korepetitoriaus profesija susijusius poreikius ir iššūkius.

Korepetitoriaus profesija Belgijoje

Privataus mokymo sektorius Belgijoje pastaraisiais metais **nepaprastai išaugo** ir išsivystė į besiplečiančią rinką, kurios vertė siekia tūkstančius eurų (Houssonloge, 2008). Tai, kas iš pradžių palengvino studentų imigrantų, ypač tų, kurie nemoka vietinės kalbos, integraciją (Fondation Roi Baudouin, 2009), vėliau peraugo į **visapusę sistemą**, naudingą įvairių sluoksnių besimokantiesiems. Tačiau įvairūs šaltiniai pabrėžia, kad sunku susidaryti aiškų vaizdą apie korepetitoriaus profesiją ir įvertinti tikslų korepetitorių ir besimokančiųjų skaičių skirtinguose Belgijos regionuose ir administraciniuose vienetuose. Pagrindinė priežastis – **didelė rinkos dalis vis dar yra neoficiali**.

Europos Komisijos atlikta apklausa rodo, kad Belgijoje 1 iš 10 mokinių gauna mokymosi pagalbą po pamokų ir kad šis skaičius nuolat auga (Van Honsté ir Lontie, 2012). Visai neseniai buvo teigiama, kad 25,8 proc. tėvų prašo korepetitoriaus pagalbos savo vaikams ir 43,6 proc. rimtai svarsto apie tai (L'Echo, 2022).

Nors privačios pamokos neformalioje aplinkoje ir juodojoje rinkoje egzistavo gana ilgą laiką, pastaruoju metu mes padedame **atsirasti formalesnėms iniciatyvoms** ir komercinėms įmonėms, tokioms kaip Educadomo ir Cogito, kurios strategiškai išnaudoja augančią rinką. Taigi korepetitoriaus profesija Belgijoje apima įvairias formas ir metodus: nuo **bendraamžių mokymo („studentų korepetitoravimo“)** iki **korepetitoravimo mokymo įstaigoje** paslaugų ir **privačių pamokų**, kurias dažnai organizuoja korepetitorių mokyklos arba ne pelno organizacijos.

Studentų korepetitoravimas – programos, kuriose **universiteto studentai** teikia **sisteminą pagalbą** ir **paramą** vaikams bei paaugliams jų privalomojo mokymosi metu. Korepetitoriaus paslaugas siūlantys studentai yra **įdarbinami** arba gauna **savanorio išmoką**. Šios iniciatyvos gali būti integruotos į studentų, norinčių tapti korepetitoriais, mokymo programas arba veikti atskirai. Mokymas gali būti vykdomas besimokančiojo namuose arba mokykloje, skatinant individualų bendravimą arba mokymąsi mažomis grupėmis. Keletas universitetų ir mokyklų skatina tokio pobūdžio mokymus prancūziškai ir olandiškai kalbančiuose Belgijos regionuose (Fondation Roi Baudouin 2009, VLOR generalinė taryba 2008).

Be įvairių korepetitoravimo formų ir mokyklų teikiamų paslaugų, Belgija gali pasigirti daugybe **mokymo centrų** ir **nevyriausybinių organizacijų (NVO)**, siūlančių mokiniams privačias pamokas visus mokslo metus ir (arba) per atostogas. Šie mokymo centrai ir nevyriausybinės organizacijos tenkina konkrečius besimokančiųjų poreikius, teikdami **specializuotus** įvairių dalykų ir akademinių sričių **mokymus**, pasirenkant mokiniui tinkantį užsiėmimų tvarkaraštį ir kainą. Taikant šiuos skirtingus požiūrius, pasiūla yra gana plati, apimamos beveik visos **akademinės disciplinos**, o iš jų populiariausios – matematika ir **užsienio kalbos**. Taip pat labai pageidaujami yra metodikos kursai ir namų darbų ruošos pamokos (L'Echo 2022; Van Honsté & Lontie, 2012).

Aukščiau aprašyta situacija atsispindi mūsų apklausos atsakymuose: tik 2 iš 7 respondentų nurodė, kad korepetitoravimas yra jų pagrindinis darbas. Kiti respondentai – laisvai samdomi darbuotojai (turintys PVM mokėtojo kodą arba ne), kuriems korepetitoravimas yra papildomas darbas, o pagrindinis darbas – mokymas mokykloje.

Reikalavimai korepetitoriams

Nepaisant augančios korepetitoravimo paslaugų paklausos ir galimybių įvairovės, oficialūs **korepetitoriams keliami reikalavimai** Belgijoje **vis dar nėra tiksliai apibrėžti**.

Remiantis apklausos duomenimis, daugeliu atvejų korepetitoriai Belgijoje yra **asmenys, dirbantys** arba anksčiau dirbę mokytojais įvairiose švietimo įstaigose. Tačiau korepetitoriai taip pat gali būti **mokytojai** iš tos pačios mokyklos, iš kurios yra mokiny, patys **mokiniai** arba **instruktoriai**, dirbantys komercinėse korepetitoriavimo įmonėse. Besimokantieji apie korepetitorius, teikiančius paslaugas, sužino neformaliais būdais, tokiais kaip „iš lūpų į lūpas“, įskaitant šeimos draugų, pažįstamų ar kolegų mokytojų rekomendacijas. Be to, korepetitorius, teikiančius paslaugas, galima surasti naudojant įvairias **skelbimų platformas** – tiek internete, tiek, pavyzdžiui, gatvės skelbimuose ar plakatuose (Van Honsté ir Lontie, 2012).

Kai kuriose **internetinėse platformose** korepetitoriai, turintys diplomą, turi galimybę siūlyti specializuotus savo dalykų mokymus. Tačiau diplomas nėra būtinas norint tapti korepetitoriumi. Dažniausiai korepetitoriumi gali tapti bet kuris vyresnis nei 18 metų asmuo. Bendraamžių korepetitoriavimo atveju studentai, siūlantys savo pagalbą, paprastai yra iš tos pačios akademinės aplinkos kaip ir besimokantysis, tačiau tai taip pat nėra būtinas reikalavimas.

Dėl šių priežasčių Belgijoje korepetitoriais tampa asmenys iš skirtingų profesinių sričių, o jų išsilavinimas ir įgyta patirtis yra gana nevienodi. Visi mūsų apklausoje dalyvavę respondentai nurodė, kad yra įgiję tam tikrą pedagoginį išsilavinimą (pvz., edukologijos bakalauro ar magistro laispmį, išklause užsienio kalbų mokymo kursą ar kt.), tačiau ne visi įgijo praktinės patirties, kaip dirbti korepetitoriumi.

Vidutinė privačių pamokų kaina Belgijoje – **27 eurai už valandą**. Kainos gali skirtis priklausomai nuo akademinio lygio: korepetitoriavimas aukštesiose mokyklose gali būti brangesnis (iki 30 / 35 eurų).

Korepetitorių poreikiai ir iššūkiai

Korepetitorių teigimu, korepetitoriavimas gali suteikti **didelį pasitenkinimą** matant savo mokinių pažangą ir sėkmę bei padedant jiems įveikti sunkumus. Be to, korepetitoriaus vaidmuo suteikia galimybę ugdytis **kūrybiškumą** ir **mokymo įgūdžius** bei siekti **nuolatinio tobulėjimo**. Kai kurie korepetitoriai kaip teigiamą aspektą įvardija ir galimybę dirbti su mažesnėmis besimokančiųjų grupėmis, mat taip yra lengviau individualizuoti mokymą.

Kalbant apie iššūkius, korepetitoriai akcentuoja būtinybę dirbti daugelyje skirtingų mokyklų, kad būtų užtikrintas darbas visą darbo dieną. Korepetitorių nusivylimą gali sukelti ir mokinių motyvacijos ar efektyvaus bendravimo su tėvais trūkumas. Galiausiai, kai kurie mokytojai apgailestauja, kad kai kurios mokyklos neturi reikiamos įrangos mokymui.

Kalbant apie praktinę pusę, korepetitoriams gali būti sudėtinga rasti besimokančiųjų, ir net jei lankstus grafikas gali būti privalumas, tai taip pat reiškia nenumatytus atvejus, kai besimokantieji atšaukia pamokas. Kai kurie korepetitoriai norėtų būti labiau vertinami, gauti konkretesnę įstatymo apsaugą ir uždirbti daugiau.

Respondentai taip pat nurodė, kad norėtų gauti papildomų mokymų ir įgyti pedagoginių įgūdžių, reikalingų korepetitoriaavimo praktikai, taip pat sužinoti efektyvių būdų, kaip pritraukti daugiau besimokančiųjų.

Korepetitorių veiklai taikomi įstatymai ir teisės aktai

Šiuo metu Belgijoje **nėra konkrečios teisinės bazės**, reglamentuojančios privačių pamokų vedimo paslaugą.

Korepetitoriai, kuriems korepetitoriaavimas nėra pagrindinis darbas, gali gauti **savarankiškai dirbančio asmens statusą**, tačiau tai nėra privaloma. Apskritai Belgijoje savarankiškai dirbantys asmenys ir **laisvai samdomi darbuotojai** moka didesnius mokesčius nei samdomi darbuotojai (tiksliai mokesčių suma priklauso nuo tokių veiksmų kaip amžius, pajamos ir kt.).

Belgijoje laisvai samdomi darbuotojai gali prisijungti prie socialinio draudimo fondo, padėsiančio kaupti pensiją, gauti medicininių išlaidų kompensaciją ir kitas išmokas. Savarankiškai dirbantys asmenys gali pagal nemokamos papildomos pensijos programą kaupti lėšas pensijai su tam tikromis mokesčių lengvatomis (suma neapmokestinama pajamų, turto ar kapitalo grąžos mokesčiu).

Tačiau laisvai samdomų darbuotojų pensijos dažnai yra mažesnės nei samdomų darbuotojų.

Jei korepetitoriaavimas yra papildomas darbas, korepetitoriai gali mokyti pagal „**dalijimosi ekonomiką**“ (oland. *Deeleconomie*, pranc. *Economie Collaborative*) – kai privatūs asmenys gali teikti paslaugas kitiems už tam tikrą mokestį. Šie sandoriai turi būti vykdomi per vyriausybės pripažintas platformas. Kiti būdai: „retkarčiais teikiamos paslaugos tarp piliečių“ arba „papildomas darbas“. Iki 2020 m. papildomi darbai „dalijimosi ekonomikoje“ buvo neapmokestinami. Tačiau nuo 2021 m. galioja naujos taisyklės: iš bendrųjų pajamų atėmus fiksuotą 50 proc. vienkartinę sumą, taikomas 20 proc. mokestis. Taigi korepetitoriai moka 10 proc. grynąjį mokesčių tarifą nuo savo papildomo darbo pajamų. Šis apmokestinimas taikomas tik tuo atveju, jei pajamos iš papildomo darbo neviršija metinės 6340 eurų (bruto) sumos.

Bendraamžių korepetitoriaavimo atveju (studentai, teikiantys korepetitoriaus paslaugas kitiems studentams) galioja Belgijos „**studento darbo**“ taisyklės: studentai gali dirbti ne daugiau kaip 600 valandų per metus ir uždirbti ne daugiau kaip 14514,29 eurų (bruto) per metus.

Išvada

Nors oficialūs reikalavimai korepetitoriams griežtai neapibrėžti, ši profesija pritraukia asmenis, turinčius mokymo patirties, studentus ir instruktorius, dirbančius komercinėse korepetitoriaavimo įmonėse. Korepetitoriai realizuoja save matydami savo mokinių pažangą, ugdydami kūrybiškumą ir nuolat tobulindami savo mokymo įgūdžius. Tačiau korepetitoriai susiduria su iššūkiais, tokiais kaip darbas keliose mokyklose, besimokančiųjų paieška, mokinių motyvavimas bei komunikacija su tėvais. Šiuo metu Belgijoje trūksta konkrečios privačių pamokų teisinės bazės, tačiau asmenys, norėdami siūlyti savo paslaugas, gali pasinaudoti savarankiškai dirbančio asmens arba „dalijimosi ekonomikos“ statusu.

Kadangi korepetitoriaus profesija ir toliau klesti, labai svarbu užtikrinti korepetitoriaavimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, atsižvelgiant į reguliavimo aplinkybes.

Galiausiai, mokymas Belgijoje atlieka labai svarbų vaidmenį įgalinant mokinius, palengvinant jų akademinį augimą ir skatinant savarankišką mokymąsi.

Literatūra

Advies over student tutoring. (2008). Vlor. <https://www.vlor.be/advies/advies-over-student-tutoring>

Bossaerts, B. (2007). Student tutoring. Good practices in België. Brussel, Koning Boudewijnstichting

Houssonloge, D. (2008). Les cours particuliers: complément ou concurrence à l'école?. Analyse UFAPEC, 1-7.

Lepage, P., & Romainville, M. (2009). Le tutorat en Communauté française de Belgique: inventaire des pratiques, éléments d'évaluation et recommandations. Fondation Roi Baudouin

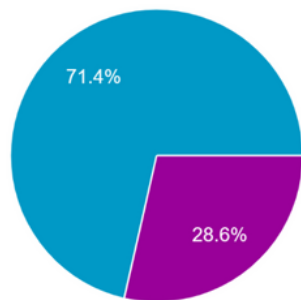
Le soutien scolaire lié au covid explose: quelles solutions, à quel prix? (2022, February 5). L'Echo. <https://www.lecho.be/monargent/analyse/budget/le-soutien-scolaire-lie-au-covid-explose-queelles-solutions-a-quel-prix/10364044.html>

Van Honsté, C., & Lontie, M. (2012). Les cours particuliers: Une école après l'école?. Étude UFAPEC, 21 (12), 6.

Apklausoos rezultatai

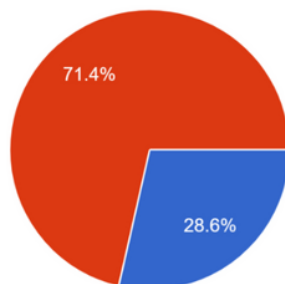
Žemiau pateikiami apklausoos, į kurią atsakė 7 respondentai iš Belgijos, rezultatai.

Koks jūsų išsilavinimas?

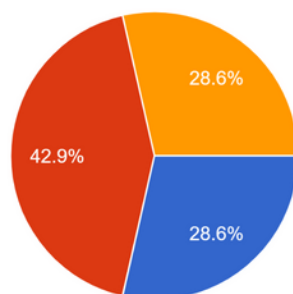
- Pradinis išsilavinimas
- Pagrindinis išsilavinimas
- Vidurinis išsilavinimas
- Techninis / profesinis išsilavinimas
- Bakalauro laipsnis
- Magistro laipsnis
- Daktaro laipsnis

Ar korepetitoriaavimas yra jūsų pagrindinis darbas?

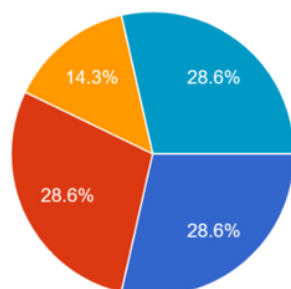
- Taip
- Ne

Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, statusas?

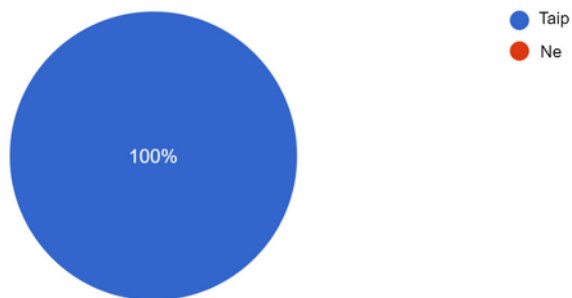
- Laisvai samdomas darbuotojas, turintis PVM mokėtojo kodą
- Laisvai samdomas darbuotojas, neturintis PVM mokėtojo kodo
- Samdomas darbuotojas

Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, teikiamų paslaugų valandinis įkainis (bruto)?

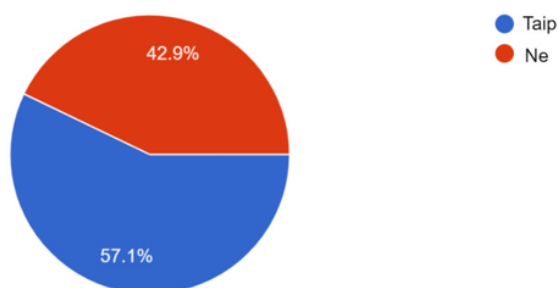

- Maziau nei 5 Eur/val.
- 5-10 Eur/val.
- 11-15 Eur/val.
- 16-20 Eur/val.
- 21-25 Eur/val.
- 26-30 Eur/val.
- Daugiau nei 30 Eur/val.

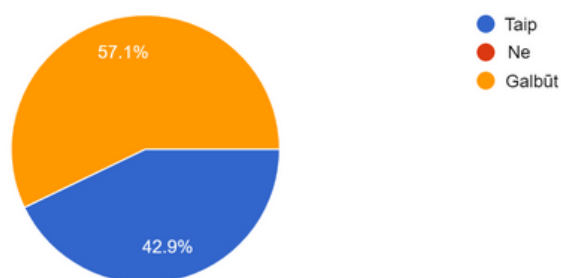
Ar kada nors dalyvavote mokymuose ar kursuose, kad įgytumėte pedagoginių įgūdžių?

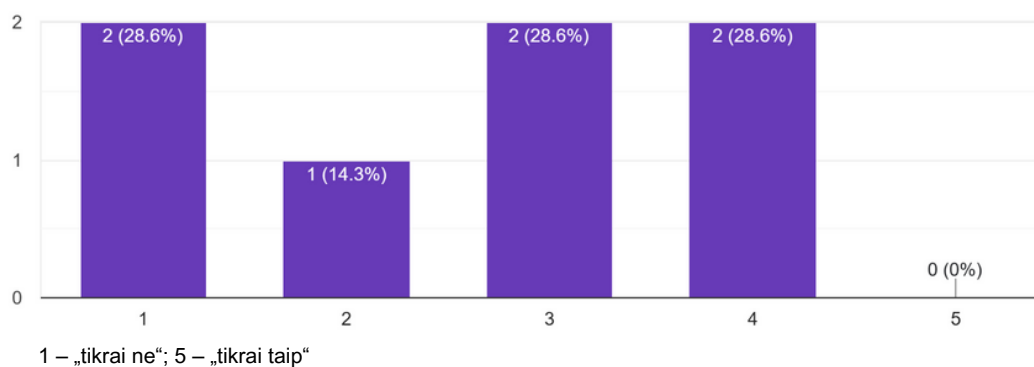
Ar kada nors dalyvavote mokymuose, kaip tapti korepetitoriumi?

Ar Jus domintų mokymo kursai, kaip įgyti naujų pedagoginių įgūdžių arba kaip tapti korepetitoriumi?

Ar manote, kad korepetitoriaus profesija pakankamai saugoma įstatymų?

Suomija

Pateikta informacija pagrįsta žemiau išvardintais šaltiniais ir suomių atlikta apklausa, kurioje dalyvavo 38 respondentai (iš jų: 42 proc. – mokytojų padėjėjai, 10 proc. – mokyklų socialiniai darbuotojai, 48 proc. – kiti darbuotojai, dirbantys su vaikais ir jaunimu).

Ižanga

Suomijos ugdymo sistema yra įsipareigojusi laikytis **įtraukties** principų ir **plėtoti pagrindinį ugdymą** pagal šias vertybes. Tai reiškia, kad visi vaikai turi teisę lankyti gyvenamajai vietai artimiausią mokyklą, kad pakankamos paramos priemonės užtikrintų **mokinio lygybės** ir **dalyvavimo** principų įgyvendinimą (Suomijos nacionalinė švietimo taryba, 2014; Basic Education Act 628/1998). Remiantis pagrindinio ugdymo įstatymu, mokiniai turi teisę **gauti profesinio orientavimo konsultacijas** ir **pakankamą mokymosi pagalbą** ir pagalbą užtikrinant mokyklos lankymą (kartu su mokinių gerove) per visus savo bendrojo mokslo metus. Yra trys mokymosi pagalbos ir pagalbą užtikrinant mokyklos lankymą lygiai: bendroji, intensyvioji ir specialioji pagalba. Ji grindžiama kiekvieno mokinio ir mokymo grupės **stiprybėmis** bei **mokymosi ir tobulėjimo poreikiais**. Visų pirma, pagalba teikiama paties mokinio mokymo grupėje ir mokykloje pagal įvairius lanksčius susitarimus (Suomijos nacionalinė švietimo taryba, 2016). Viena iš labiausiai paplitusių pagalbos formų – **pagalbos paslaugos**.

Suomijos švietimo sistemoje mokymosi pagalba dažniausiai teikiama **mokyklos lankymo dienomis**, padedant **švietimo specialistams**: mokytojams ir mokytojų padėjėjams. Šiaurės šalyse korepetitorių paslaugų mastai nedideli. Kadangi tikrųjų korepetitorių Suomijoje nėra daug, šiame kontekste kalbama apie mokytojų padėjėjus, taip pat ir mokyklų socialinius darbuotojus bei mokyklų mentorius. Mokytojų padėjėjų pareigybių pavadinimai ir kvalifikaciniai reikalavimai skiriasi pagal pačių savivaldybių sprendimus. Naudojami pavadinimai: mokyklos padėjėjas, klasės padėjėjas, specialiųjų poreikių turinčių mokinių padėjėjas ir mokymosi padėjėjas. Šiame kontekste, kalbant apie korepetitorius, jis apima visus aukščiau išvardintus dalykus.

PISA (2018) duomenimis, mokymosi lygių skirtumas tarp Suomijos mokyklų buvo mažiausias viso tyrimo metu. Vis dėlto per **pastaruosius kelerius metus padaugėjo** mokinių, kuriems reikia mokymosi pagalbos, o įgūdžių skirtumai tarp mokinių išaugo. Maždaug 20 proc. vaikų, lankančių ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigas, nuolat **reikalinga mokymosi pagalba**.

Korepetitoriaus profesija Suomijoje

Korepetitorius dirba su skirtingų mokymo(si) lygių, įvairaus amžiaus mokiniais rytinių, popietinių bei laisvalaikio veiklų metu. Korepetitorius dalyvauja **skatinant įvairaus amžiaus žmonių ugdymą**. Korepetitorius turi mokėti kartu su mokytoju ir kitais pedagogais skatinti mokinius mokytis, taip pat mokėti dirbti savarankiškai ir pagal planą rytinėje ir popietinėje veikloje.

Mokytojo padėjėjo pareigybės aprašymas yra įvairiapusis: teikiama pagalba visose pamokose, vadovavimas mažoms grupėms, pertraukų tarp pamokų ir maitinimo stebėjimas, o kartais ir mokinių važiavimo taksi priežiūra. Mokytojų padėjėjai **padeda mokiniams visuose dalykuose** (daugiausia matematikos ir kalbų) **bei kasdienėse situacijose**: palaiko darbinius įgūdžius, padeda valdyti emocijas, įveikti pereinamąjį laikotarpį. Jie **vadovauja, motyvuoja ir remia** mokinių mokymąsi ir augimą. Mokytojų padėjėjai padeda užtikrinti ramų klasės darbą. Priklausomai nuo mokinių poreikių, mokytojų padėjėjai gali dirbti skirtingose klasėse ir bendradarbiauti su skirtingais mokytojais. Kartais jie dirba **individualiai** su mokiniu ar **maža** vaikų **grupe**. Kai kuriose mokyklose mokytojų padėjėjai padeda mokiniams po pamokų ruošti namų darbus.

Kaip profesionalas, mokytojo padėjėjas turi turėti **etinę atsakomybę, švietimo srities žinių, orientavimo ir bendravimo įgūdžių** bei **gebėjimą susitaikyti su skirtumais** (JHL, 2022). Mokytojo padėjėjo darbas apima savo darbo planavimą, profesinių įgūdžių palaikymą ir ugdymą bei supažinimą su mokymo programa ir dalyko turiniu. Mokytojai padėjėjai dirba apie 38 valandas per savaitę. Vidutinis mėnesinis atlyginimas – 2207 eurai, o darbdavys dažniausiai yra savivaldybė.

Suomijoje taip pat teikiamas **privatus mokymas**, kurį vaikai gauna po pamokų. Tėvai privatų mokymą savo vaikams pasirenka dėl šių priežasčių: akademinė pagalba, pasiruošimas egzaminams, kalbų mokymasis. Privatų mokymą daugiausia vykdo keli nepriklausomi korepetitoriai, kurie paprastai dirba savarankiškai ir turi įvairų išsilavinimą. Apskritai, privatus mokymas Suomijoje **nėra plačiai paplitusi praktika**, o dauguma mokinių gauna mokymosi pagalbą per valstybinių mokyklų sistemą.

Reikalavimai korepetitoriams

Kiekvienas, norintis tapti mokytojo padėjėju, gali baigti mokslus **profesinėje mokykloje**. Profesinį laipsnį sudaro kelios skirtingos dalys. Viena iš galimybių – įgyti švietimo ir mokslo profesinį laipsnį. Dekrete dėl reikalavimų mokytojams (1998/986), mokytojų padėjėjams **nekeliami jokie reikalavimai**.

Kiekvienas Suomijoje gali dirbti mokytojo padėjėju, **nepaisant išsilavinimo**. Kartais tai būna jaunas žmogus, baigęs vidurinę mokyklą ir norintis susipažinti su mokytojo profesija. Todėl labai skiriasi mokytojų padėjėjų įgūdžiai ir kompetencijos.

Suomijoje yra nedaug profesijų, susijusių su mokinių gerove, pavyzdžiui, socialiniai darbuotojai, psichologai ir mokyklų slaugytojos. Nauja profesija mokyklose – **mokyklos mentorius** – šios pareigybės darbo užduotys dar tik formuojamos. Mokyklos mentorius – tai specialistas, dirbantis mokyklos bendruomenėje **mokinių gerovės ir socialinės pagalbos klausimais**. Šio darbuotojo misija – padėti mokiniams įveikti įvairius iššūkius ir sunkumus, kad jiems sektųsi mokykloje ir apskritai gyvenime. Mokyklos socialinis darbuotojas, mokyklos mentorius ir jaunimo darbuotojai mokykloje dirba su mokiniais, mokytojais, tėvais ir kitais mokyklos bendruomenės nariais, kurdami saugią ir palaikančią mokymosi aplinką.

Socialiniai darbuotojai ir mentoriai mokykloje turi socialinių paslaugų bakalauro arba magistro kvalifikacinį laipsnį. Mokinio gerovės akto tikslas yra, pavyzdžiui, skatinti mokinių mokymąsi, sveikatą ir gerovę, taip pat dalyvavimą, ir užkirsti kelią problemų atsiradimui (Mokinio ir studento gerovės įstatymas, 1287/2013). Mokyklų mentoriai siūlo **individualią pagalbą mokiniams**, pavyzdžiui, sprendžiant mokymosi sunkumus, socialines problemas, renkantis išsilavinimą ir sprendžiant su šeima susijusius klausimus. Jie taip pat padeda mokiniams suprasti savo emocijas ir lavina jų socialinius įgūdžius (Wallin, 2011).

Korepetitorių poreikiai ir iššūkiai

Remiantis atlikta apklausa, teigiami darbo su mokiniais aspektai yra **mokymo(si) džiaugsmas, įvairiapusis darbas ir tikslų siekimas kartu** su mokiniu. Išsiaiškinome, kad korepetitoriams reikia **daugiau mokymų**, ypač apie individualią pagalbą mokiniui ir neuropsichiatrinius mokinių simptomus. Kai kurie respondentai teigia dalyvavę papildomuose mokymuose (pozityvioji pedagogika, autizmo spektras, į sprendimus orientuotas neuropsichiatrijos mentorius).

Remiantis Pölönen (2022) tyrimu, dabartinis pagalbos mokymuisi reguliavimas orientuotas į individualią pagalbą vaikui. Todėl susidaro vaizdas, kad tai vaiko problema, o ne sistemos spragos, o tai gali sudaryti kliūtis kai kuriems vaikams vienodai dalyvauti pagrindiniame ugdyme. Įstatymo dėmesys turėtų būti **perkeltas į bendruosius įsipareigojimus**, kurie reikalauja atsižvelgti į skirtingas vaikų mokymosi sąlygas, pavyzdžiui, pasirenkant mokymo metodus ir priemones ar mokymosi medžiagą ir kitais būdais organizuojant praktinį mokymo darbą (Pölönen, 2022).

Mokytojo asistento darbas yra **komandinis darbas** – tai **bendradarbiavimas** su mokytoju. Bendradarbiavimo papročiai įvairiose mokyklose skiriasi ir kartais bendradarbiavimas vyksta ne taip sklandžiai. Kartais mokytojo padėjėjas būna net ne klasėje, o verda kavą ar atlieka kitus, mokytojo skirtus darbus. Gana dažnai mokytojo padėjėjai tarsi pakeičia mokytoją (Sirkko, 2022). Tačiau esant tokiai situacijai, mokytojo padėjėjo niekas nepakeičia, taigi klasėje yra mažiau suaugusiųjų.

Atliktos apklausos duomenimis, respondentai teigia, kad **atlyginimas turėtų būti didesnis**, atitinkantis darbo poreikius. Be to, pasak respondentų, jų darbas turėtų būti **labiau vertinamas**. Respondentai nurodė, jog vaikams reikia dėmesio ir suaugusiojo buvimo, taip pat teigė apie papildomo laiko poreikį dialogui su mokytojais.

Korepetitorių veiklai taikomi įstatymai ir teisės aktai

Mokytojų padėjėjų pareigybių pavadinimai ir kvalifikaciniai reikalavimai skiriasi priklausomai nuo savivaldybių sprendimų, nes Dekrete dėl pedagoginio personalo tinkamumo sąlygų (1998/986) **nenustatyti mokytojų padėjėjų kvalifikaciniai reikalavimai**. Tačiau profesinė kvalifikacija dėl paslaugų mokiniams, susijusių su mokyklos lankymu bei vadovavimu rytiniams ir popietiniams užsiėmimams patvirtinta dar 2010 m. Dėl profesinės kvalifikacijos pavadinimo šios srities profesinė sąjunga „Visuomenės ir gerovės sektorių profesinė sąjunga“ (JHL, 2022 m.) bandė įtvirtinti mokytojo padėjėjo profesiją (suom. koulunkäynnin ohjaaja), tačiau **pavadinimų įvedimo praktika vis dar neaiški**, ir, pavyzdžiui, Pagrindinio ugdymo įstatyme (358/1998) ir Pagrindinio ugdymo programose (Suomijos nacionalinė švietimo taryba, 2014 m.) nebeminimos asistento paslaugos ir tebevertojamas terminas „asistentas“ (suom. avustaja) (Sirkko, 2022).

Mokytojų padėjėjai **neprisiima ugdymo atsakomybės**, tačiau vis tiek dažnai būna vieni su mokiniiais, ypač su turinčiais sunkių elgesio problemų. Kartais mokytojai perleidžia atsakomybę už veiklos planavimą mokytojo padėjėjui, o tai – draudžiama. Mokytojui visada tenka pedagoginė atsakomybė (Sirkko, 2022). Pagrindinis skirtumas tarp mokytojo padėjėjo ir mokytojo yra tas, kad tik paskirtas mokytojas gali naudotis viešąja valdžia. Priemonės, laikomos viešosios valdžios panaudojimu, yra, pavyzdžiui, mokinių vertinimas ir drausmė. Mokytojo padėjėjas negali pašalinti mokinio iš mokymo erdvės arba paimti iš mokinio medžiagų ar daiktų (JHL, 2022). Visgi pasitaiko situacijų, kai gali prireikti mokytojo asistento pagalbos arba jis yra vienas su mokiniu ir turėtų greitai nuspręsti, kaip elgtis su mokiniu.

Išvada

Mokytojo padėjėjo pareigybės aprašymas ir pozicija **vis dar suprantami prieštaringai** ir **neaiškiai**. Su švietimu susijusiuose dokumentuose padėjėjo pozicijai turėtų būti skiriama **didesnė svarba** ir ji turėtų būti **aiškiau apibrėžta** (Sirikko, 2022). Šis klausimas turėtų būti aptariamas mokyklų darbuotojų bendruomenėse, kad kiekvienas žinotų, kokias užduotis atlieka mokytojų padėjėjai.

Mokytojų padėjėjai – įtraukų mokyklų dar ne visiškai išnaudojamas išteklius, padedantis didinti mokinių mokymosi galimybes ir gerovę. Mokytojo padėjėjo darbo tikslas – bendradarbiaujant su kitais personalo nariais **padėti mokiniui augti ir tobulėti**. Planuojant pagalbos mokiniui veiklas, mokytojų padėjėjų pastabos apie mokinius mokytojams labai vertingos. Mokytojų padėjėjai turėtų būti su mokiniiais, o ne atlikti įvairias ne klasėje kylančias kasdienes užduotis. Darbuotojus supažindinus su mokytojo padėjėjo pareigybės aprašymu ir atsakomybe, užtikrinamas geresnis bendradarbiavimas mokinio labui (Sirikko, 2022).

Kaip matyti iš mūsų pačių atlikto tyrimo rezultatų, dauguma respondentų pageidautų dalyvauti arba svarstyti galimybę dalyvauti **pedagoginių įgūdžių ugdymo mokymuose**. Mokymai reikalingi ir dėl to, kad mokytojų padėjėjų išsilavinimas labai skiriasi.

Mokytojų padėjėjai – **neatsiejama Suomijos įtraukiojo švietimo sistemos**, kurioje akcentuojamos lygios galimybės ir individuali pagalba, **dalis**. Jie atlieka svarbų vaidmenį kuriant visiems mokiniams palankią ir įtraukią mokymosi aplinką.

Literatūra

Basic education act 628/1998. Perusopetuslaki 21 (finlex.fi)

Finnish National Board of Education. 2016. National core curriculum for basic education 2014.

JHL. 2022. Koulunkäynninohjaajan opas. Aineistopankki (jhl.fi)

OECD. 2018. PISA 2018 Results. PISA 2018 Insights and Interpretations FINAL PDF.pdf (oecd.org)

Pölönen, K. in Oppimisen tuen sääntelyssä on kehitettävää – yhdenvertainen koulujärjestelmä ei toteudu kaikille lapsille | Itä-Suomen yliopisto (uef.fi)

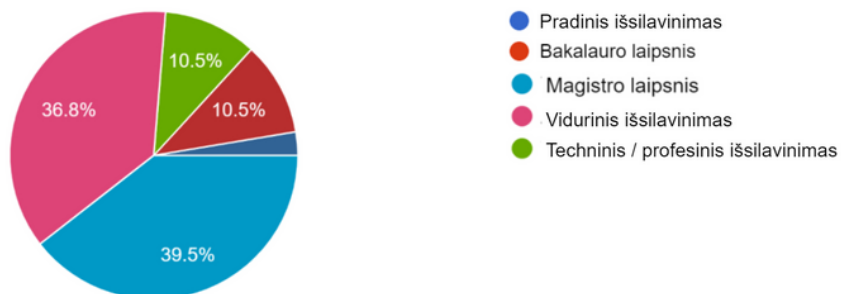
Sirikko, R. 2022. Koulunkäynninohjaajien asema ja työnkuva inkluusioon pyrkivässä koulussa. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti, 2022, Vol. 32, No. 2 © NiiloMäki-säätiö

Wallin, A. 2011. Sosiaalityö koulussa: avaimia hyvinvointiin.

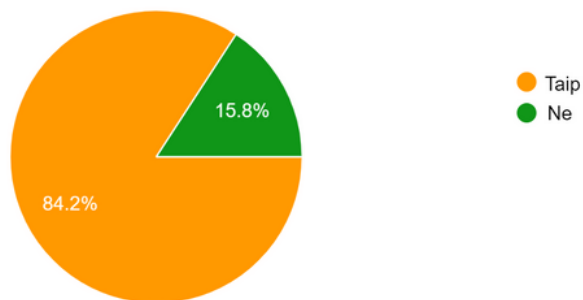
Apklausoos rezultatai

Žemiau pateikiami apklausoos, į kurią atsakė 38 respondentai iš Suomijos, rezultatai.

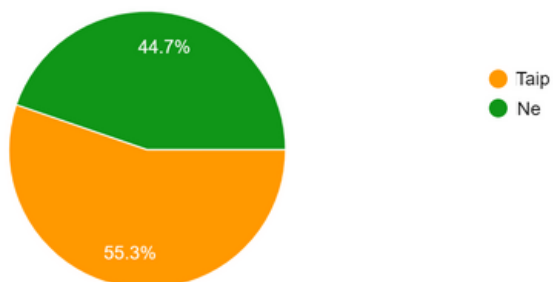
Koks jūsų išsilavinimas?

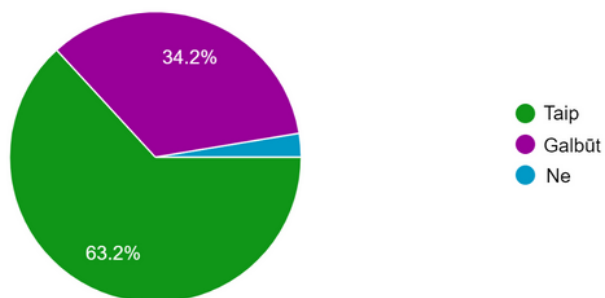
Ar teikti korepetitoriaus paslaugas vaikams ir jaunimui yra jūsų pagrindinis darbas?

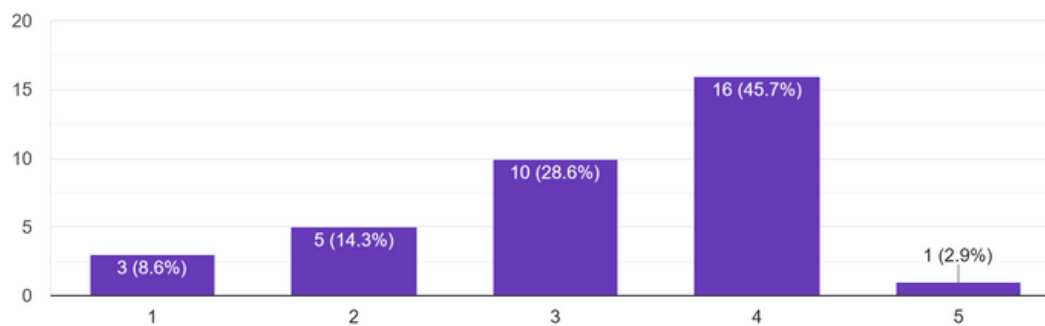
Ar kada nors dalyvavote mokymuose ar kursuose, kad įgytumėte pedagoginių įgūdžių?

Ar Jus domintų mokymo kursai, kaip įgyti naujų pedagoginių įgūdžių individualiam vaikų ir jaunimo orientavimui?

Ar manote, kad korepetitoriaus profesija yra pakankamai saugoma įstatymų?

1 – „tikrai ne“; 5 – „tikrai taip“

Vokietija

Ižanga

Vokietijos švietimo sistemoje privačių korepetitorių (angl. private tutoring) paslauga atsirado kaip **vyraujantis ir įtakingas fenomenas**. Ši paslauga atlieka **svarbiausią vaidmenį** padedant mokiniams siekti akademinių tikslų ir papildant tradicinių švietimo įstaigų teikiamas paslaugas. Šiame straipsnyje aptariamas daugialypis privataus mokymo Vokietijoje reiškinys bei pateikiama žinių apie jo mastą, populiariausius mokymo dalykus ir kylančius iššūkius. Be to, straipsnyje pabrėžiamas stiprus privataus mokymo poveikis lygioms švietimo paslaugų prieinamumo galimybėms ir skatinama padėti valstybinio švietimo įstaigoms mažinti priklausomumą nuo papildomo mokymo.

Privatus mokymas labai populiarus visoje šalyje ir daugeliui Vokietijos mokinių tapo **neatskiriama ugdymosi kelionės dalimi**. Pastaraisiais metais korepetitorių paslaugos paklausa stipriai išaugo – labai daug asmenų teikia korepetitoriaus paslaugas ir rūpinasi, kad būtų patenkinti įvairių grupių mokinių poreikiai. Privatūs korepetitoriai tapo **patikimu akademinės pagalbos šaltiniu** tiek pradinukams, kuriems reikia pagalbos mokantis pagrindinių dalykų, tiek vidurinių mokyklų mokiniams, besirengiantiems svarbiausiems egzaminams. Priežastys, dėl kurių samdomi privatūs korepetitoriai, labai įvairios, jos apima galimybę skirti asmeninį dėmesį besimokančiajam, pasirengti egzaminams, išsiaiškinti sąvokas ir sumažinti žinių spragas.

Korepetitoriaus profesija Vokietijoje

Vokietijoje privačių korepetitorių paslauga vis **labiau populiarėja** – ją reguliariai naudojami apie 1,1 mln. vaikų ir suaugusiųjų. 2006 m. atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad 14,8 proc. pradinės mokyklos ketvirtokų pas korepetitorius mokėsi vokiečių kalbos, o iš 2003 m. Tarptautinio mokinių vertinimo programos (PISA) tyrimo matyti, kad Vokietijoje 19,1 proc. paauglių mokėsi matematikos būdami jaunesni nei 15 metų amžiaus. Nors visoje šalyje korepetitorių naudojimosi paslauga mastas didelis, jis dar nesiekia Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbto vidurkio.

Vokietijoje yra apie 4 000 mokyklų, kuriose teikiamos korepetitorių paslaugos, ir šį darbą atlieka apie 50 000 korepetitorių. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad **ne visi korepetitoriai šį savo darbą laiko pagrindine profesija**. Vertinama, kad korepetitorių paslaugų dalis rinkoje siekia apie 879 mln. eurų, o juodojoje rinkoje jų suteikiama dar už 640 mln. eurų.

Laisvai samdomi korepetitoriai atlieka svarbų vaidmenį tenkinant korepetitorių teikiamų paslaugų poreikį, taigi didelė dalis suteiktų paslaugų lieka nedeklaruotos (VNN – Bundesverband der Nachhilfe- und Nachmittagsschulen e. V., s. d.). Mokiniamis pereinant iš pradinio ugdymo lygmens į vidurinio ugdymo lygmenį, auga korepetitorių paslaugų poreikis. Korepetitorių paslaugomis naudojasi apie 18 proc. vidurinių mokyklų mokinių ir mažiau nei 5 proc. pradinių mokyklų mokinių. Daugiausiai korepetitorių pagalba reikalinga mokantis **matematikos**, antroje vietoje – **užsienio kalbos** ir **vokiečių kalba**. Įdomu tai, kad tik 69 proc. tėvų moka už korepetitorių paslaugas – mat kai kurios mokyklos, visų pirma mokyklos, dirbančios visą dieną, savo mokiniams korepetitorių paslaugas teikia nemokamai. Siekiant visiems mokiniams užtikrinti lygias galimybes gaunant švietimo paslaugas, rekomenduojama steigti daugiau mokyklų, dirbančių visą darbo dieną, ir į mokymo sistemą įtraukti individualią pagalbą (Statistiken zur Nachhilfe, ibidem).

Kai kuriems mokiniams privatus mokymas gali būti naudingas, tačiau dėl didelės privačių korepetitorių paslaugų paklausos **kyla susirūpinimas dėl valstybinio švietimo sistemos veiksmingumo** teikiant tinkamą pagalbą. Labai svarbu užtikrinti, kad švietimo sistemoje dauguma vaikų ir paauglių gautų pakankamą individualią pagalbą, o ne kliautųsi privačiai finansuojama korepetitorių paslauga. Be to, **korepetitorių paslaugų kaina lemia nelygybę**, ir galiausiai prieiga prie šių paslaugų tampa prieinama tik turtingesnėms šeimoms. Mokyklos aplinkoje vyksta diskusijos apie tai, ar reikia diegti esamus papildomo mokymo modelius remiantis kitų šalių, pavyzdžiui, Suomijos, Kanados ir Nyderlandų, patirtimi. Šios šalys savo valstybinių mokyklų sistemose sėkmingai įdiegė individualizuotos pagalbos koncepciją, taip sumažindamos privataus mokymo poreikį.

Bendra korepetitorių padėtis Vokietijoje ir jiems keliami reikalavimai

Privatiems korepetitoriams **netaikomi** patirties ir kvalifikacijos **reikalavimai**, tačiau šie aspektai gali **turėti įtakos apskaičiuojant valandinį įkainį**. Nors nėra reikalavimo turėti konkretų akademinį laipsnį, visgi akademinį laipsnį turintys privatūs korepetitoriai gali nusistatyti aukštesnį įkainį. Pavyzdžiui, tam tikros srities mokytojo laipsnį ar magistro laipsnį turinčio korepetitoriaus paslauga gali kainuoti brangiau nei ta pati vidurinės mokyklos mokinio teikiama paslauga.

Paprastai privatūs korepetitoriai laikomi laisvai samdomais darbuotojais ir gali rinktis, pavyzdžiui, dirbti įgūdžių įtvirtinimo instruktoriais ar dirbti ne visą darbo dieną. Jie privalo savo pajamas nurodyti mokesčių deklaracijoje, o mokytojai dažniausiai privalo prisidėti prie pensijų draudimo, išskyrus atvejus, kai jie uždirba mažiau nei 450 eurų per mėnesį.

Nors nereikalaujama turėti konkretų akademinį laipsnį, visgi turimas laipsnis gali turėti įtakos privačių korepetitorių nustatomam įkainiui.

Pamokos kaina **priklauso nuo dalyko ir vietovės**. Pavyzdžiui, Berlyne vidutinė individualios vokiečių kalbos pamokos kaina siekia apie 19 eurų, o Miunchene – apie 23 eurus. Aukštesni pamokų tarifai, kaip antai 30 eurų ar daugiau, gali būti taikomi vidurinės mokyklos mokiniams ar koledžų studentams. Taip pat privatūs korepetitoriai turi galimybę gauti atlygį per švietimo kuponų sistemą. Dėl šiai tvarkai taikomų reikalavimų rekomenduojama pasiteirauti Federalinės įdarbinimo agentūros.

Pagal Vokietijos pajamų mokesčio įstatymą (18 str.) privatūs korepetitoriai patenka į **laisvai samdomų darbuotojų kategoriją**. Taip yra, jei teikia mokymo ar švietimo paslaugas savarankiškai – mokinio namuose, savo vietoje arba korepetitorių centre. Paprastai jei paslaugas jie teikia ne visą darbo dieną, jie gali neregistruoti savo verslo (vok. Gewerbe), nes jie vykdo papildomą veiklą.

Privatiems korepetitoriams pakanka **informuoti mokesčių inspekciją** apie savarankiškai vykdomą korepetitoriaus veiklą. Jie taip pat gali **dirbti korepetitoriais ne visą darbo dieną** už fiksuotą 450 eurų atlygį („mini darbas“) arba gauti išmoką kaip įgūdžių įtvirtinimo instruktoriai (vok. Übungsleiterpauschale). Pastaruoju atveju skiriama 2 400 eurų suma per metus ir jai netaikomi mokesčiai. Jei pajamos viršija šią sumą, joms taikomi mokesčiai ir būtina sumokėti socialinio draudimo įmokas.

Asmenys, planuojantys teikti korepetitoriaus paslaugas dideliu intensyvumu, pavyzdžiui, visą darbo dieną arba nuosavoje įmonėje, kur kartu parduodama ir mokymo medžiaga, privalo **įregistruoti savo verslą**. Norint gauti daugiau informacijos, rekomenduojama susisiekti su vietos prekybos biuru (vok. Gewerbeamt).

Kalbant apie pensijų draudimą, svarbu, kad privačiais korepetitoriais dirbantys asmenys nustatytų savo statusą **Bendrojoje pensijų draudimo sistemoje**. Uždirbantys daugiau nei 450 eurų per mėnesį privalo mokėti įstatymu nustatytas pensijų draudimo įmokas. Tačiau jei jie, vykdydami veiklą kaip savarankiškai dirbantys asmenys, uždirba mažiau, jų veiklai draudimo įmokos gali būti netaikomos.

Norėdami deklaruoti savo, kaip privačių korepetitorių, veiklos pajamas, asmenys privalo šias pajamas pajamų deklaracijoje nurodyti kaip „kitas pajamas“.

Didžiausia asmeniui taikoma pajamų mokesčio suma per metus – 8 820 eurų (2017). Dažniausiai privatūs korepetitoriai šios sumos neviršija – tai reiškia, kad jiems nereikia mokėti mokesčių.

Vokietijos korepetitorių poreikiai ir iššūkiai

Kalbant apie šį su privačių korepetitorių profesija susijusį aspektą, reikia pripažinti, jog specializuotų leidinių ar straipsnių šia tema nėra. Taigi apibendrinę Vokietijos korepetitorių apklausos rezultatus nustatėme su šia profesija susijusių poreikių ir iššūkių, taip pat įdomių teigiamų aspektų – apie juos skaitykite toliau tekste.

Be abejonės, svarbus privačių korepetitorių profesijos privalumas – tai, kad **korepetitorius gali** savarankiškai ir nepriklausomai **tvarkyti savo darbovarkę**, pagal klientų skaičių **rinktis darbo krūvį** ir, svarbiausia, kad šį darbą gali dirbti kaip **antraeilį darbą** vien dėl šios veiklos **lankstumo**.

Kita vertus, tarp įvardytų poreikių – būtent **specialaus apmokymo stoka**, taip pat ir **medžiagos**, kurios pagrindu korepetitoriai galėtų pasiruošti pamokoms, **stoka** ir tai, kad **nėra parengta jokių gairių** (Klemm, Klaus; Klemm, Annemarie, 2010).

Vokietijoje korepetitorių veiklai taikomi įstatymai ir teisės aktai

Vokietijoje **nėra teisės aktų**, reglamentuojančių privačių korepetitorių profesiją. Tačiau toliau pateikiame pagrindines privačių korepetitorių veiklos darbo, sutartines ir teises sąlygas.

Korepetitoriavimas kaip visos dienos darbas

Pasirinkus vykdyti savarankišką korepetitoriaus veiklą, **labai svarbu apie tai pranešti** mokesčių inspekcijai. Jei asmens pajamos viršija 9 744 eurų per metus sumą, kuriai netaikomi mokesčiai (galioja 2021 m. pajamoms), metų gale privaloma sumokėti pajamų mokestį. Nuo 2022 m. neapmokestinama suma didinama iki 9 984 eurų. Kad mokesčių inspekcija galėtų apskaičiuoti mokėtiną pajamų mokesčio sumą, asmuo turi palyginti pajamas metų gale ir išlaidas, patirtas vykdant veiklą (pavyzdžiui, mokymosi medžiagos ir knygų įsigijimo ar kelionės išlaidas). Taip apskaičiuojamas pelnas, kurias bus apmokestinamas, jei jis viršija bazinę neapmokestinamą 9 744 eurų pajamų per metus sumą.

Jei asmuo yra studentas ar pensininkas ir, norėdamas gauti papildomų pajamų, ketina dalį dienos užsiimti korepetitoriaus veikla, paprastai šiems asmenims taikomas **smulkaus verslo reglamentas** – tai reiškia, kad jų metinės pajamos neviršys bazinės neapmokestinamos 9 744 eurų sumos. Atitinkamai jiems netaikomas reikalavimas mokėti pajamų mokestį. Tačiau jei jie planuoja visą

darbo dieną savarankiškai užsiimti korepetitoriaus veikla, mažai tikėtina, kad jie uždirbs tik 10 000 eurų per metus. Taigi savarankiškai dirbantiems asmenims svarbu nuolat stebėti savo finansus ir ieškoti kitų būdų, kaip gauti pajamų. Klientai (atitinkamai ir vaikai, kuriems reikalingos korepetitoriaus paslaugos) turi galimybę neplanuotai nutraukti paslaugų sutartį.

Kaip savarankiškai dirbantys asmenys korepetitoriai paprastai patenka į laisvai samdomų darbuotojų, o ne verslo vykdytojų kategoriją, taigi jiems netaikomi su verslu susiję reikalavimai. Nepaisant to, reikėtų būti apdairiems: jeigu korepetitorius vykdo prekybinę veiklą, pavyzdžiui, prekiauja mokymosi medžiaga, jo veikla gali būti laikoma komercinio pobūdžio veikla. Atitinkamai, tvarkydami apskaitą, jie turės atskirti pajamas, gautas vykdant laisvai samdomo darbuotojo veiklą (uždirbtas vykdant mokymo veiklą), nuo komercinės apyvartos.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad, būdami savarankiškai dirbantys asmenys, jie yra atsakingi už savo mokestines ir socialinio draudimo įmokas. Esant priešingoms aplinkybėms, kai toks asmuo yra darbuotojas, jo darbdavys sumoka pusę pensijų, sveikatos ir socialinio draudimo įmokų sumos. Jei asmuo dirba savarankiškai ir teikia korepetitoriaus paslaugas visą darbo dieną, jam reikės savarankiškai sumokėti šias įmokas. Tačiau galima pasidomėti dėl galimybės užsiregistruoti *Künstlersozialkasse* kaip savarankiškai dirbančiam korepetitoriui. Gavus *Künstlersozialkasse* patvirtinimą, ši įstaiga atliks darbdavio pareigas dėl socialinio draudimo įmokų ir padengs pusę atitinkamų išlaidų sumos.

Korepetitoriaavimas kaip ne visos darbo dienos „mini darbas“

Jei 450 eurų per mėnesį uždarbis tenkina ir korepetitoriaus tikslas yra tiesiog užsidirbti papildomų pajamų, jis gali apsvarstyti galimybę dirbti kaip „mini darbuotojas“, pavyzdžiui, valstybinėje įstaigoje ar privačiame korepetitorių institute. Tokiu atveju korepetitorius įsidarbins kaip „mini darbuotojas“, turės darbdavį ir galės uždirbti iki 450 eurų per mėnesį neapmokestinamai.

Išvada

Apibendrinant galima teigti, kad korepetitorių teikiamos paslaugos Vokietijoje tapo paplitusiu ir įtakingu švietimo aspektu. Tai yra **itin svarbi pagalbos sistema mokiniams**, padedanti užtikrinti individualų dėmesį ir kompensuoti žinių spragas. Nors privačios korepetitorių paslaugos tenkina neatidėliotinus mokinių akademinius poreikius, jos taip pat **kelia susirūpinimą dėl švietimo nelygybės** ir valstybinės švietimo sistemos veiksmingumo. Dėl didelės korepetitorių teikiamų paslaugų paklausos padidėjo tiek laisvai samdomų, tiek korepetitorių mokyklose dirbančių korepetitorių skaičius. Kvalifikacija ir patirtis gali turėti įtakos

korepetitorių nustatomam valandiniam įkainiui, nors kvalifikacijos ir patirties reikalavimai netaikomi. Konkrečių reglamentų, taikomų korepetitoriaus profesijai, trūkumas kelia iššūkių, susijusių su mokymu, medžiaga ir gairėmis korepetitoriams. Labai svarbu, kad korepetitoriai suprastų teisinės ir sutartinės sąlygas, įskaitant mokestines prievoles, bei skirtumą tarp individualios ir komercinės veiklos. Nors privataus korepetitoriaus profesija gali suteikti lankstumo ir savarankiškumo, reikia dėti pastangas, kad būtų užtikrinta švietimo pagalba valstybinėje mokyklų sistemoje ir kad būtų sprendžiama nelygybė, susijusi su prieinamumu ir įperkamumu.

Literatūra

Capellmann, A. (2023, 3 agosto). Nachhilfelehrer /-in werden: Das musst du wissen! <https://www.unicum.de/de/studentenleben/jobben/nachhilfelehrer-in-werden>

Das Problem der Schwarzarbeit im Nachhelfemarkt (2021). (s.d.). tutorspace.de. Tutor Space Blog, [Das Problem der Schwarzarbeit im Nachhelfemarkt \(2021\)](https://tutorspace.de/blog/das-problem-der-schwarzarbeit-im-nachhelfemarkt-2021). <https://tutorspace.de/blog/das-problem-der-schwarzarbeit-im-nachhelfemarkt-2021>

Eltern geben jährlich fast 900 Millionen Euro für Nachhilfe aus. (s.d.). Startseite. <https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/presse/pressemitteilungen/pressemitteilung/pid/eltern-geben-jaehrlich-fast-900-millionen-euro-fuer-nachhilfe-aus>

Klemm, Klaus; Klemm, Annemarie (2010): Ausgaben für Nachhilfe – teurer und unfairer Ausgleich für fehlende individuelle Förderung, S. 4. Online verfügbar unter:

https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/GP_Ausgaben_fuer_Nachhilfe.pdf

Nachhilfe kostet bis zu 1,5 Milliarden Euro pro Jahr. (s.d.). Startseite.

<https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/presse/pressemitteilungen/pressemitteilung/pid/nachhilfe-kostet-bis-zu-15-milliarden-euro-pro-jahr>

VNN - Bundesverband der Nachhilfe- und Nachmittagsschulen e.V. (s.d.). VNN - Bundesverband der Nachhilfe- und Nachmittagsschulen e.V.

<https://www.nachhilfesschulen.org/index.php?>

[Statistikenproc.20zurproc.20Nachhilfe](#)

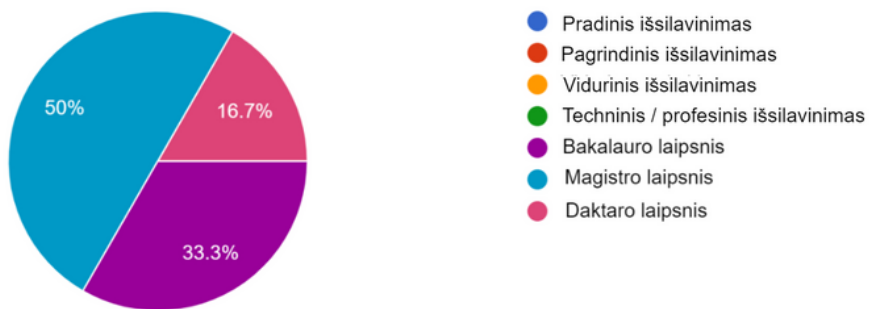
[Was muss ich beachten, wenn ich Nachhilfeunterricht geben will? \(s.d.\). Superprof - Blog für Lehrer, Schüler & Eltern.](#) <https://www.superprof.de/blog/nachhilfe-geben-steuern-versicherung/>

[Wie viel Nachhilfe nimmt Deutschland? Eine Infografik. \(s.d.\). sofator-Magazin.](#) <https://magazin.sofator.com/eltern/wieviel-nachhilfe-nimmt-deutschland-infografik/>

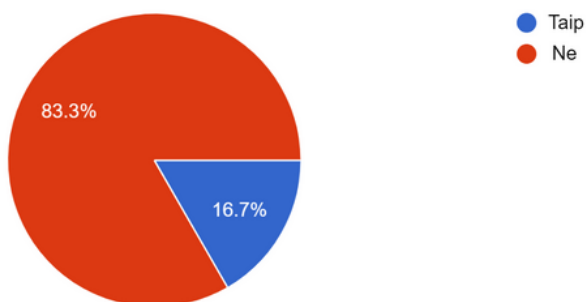
Apklausos rezultatai

Žemiau pateikiami apklausos, į kurią atsakė 6 respondentai iš Vokietijos, rezultatai.

Koks jūsų išsilavinimas?

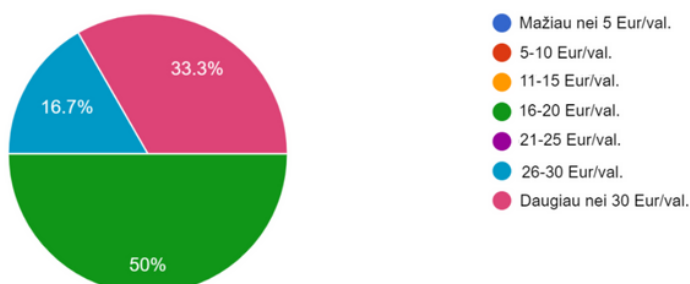
Ar korepetitoriaavimas yra jūsų pagrindinis darbas?

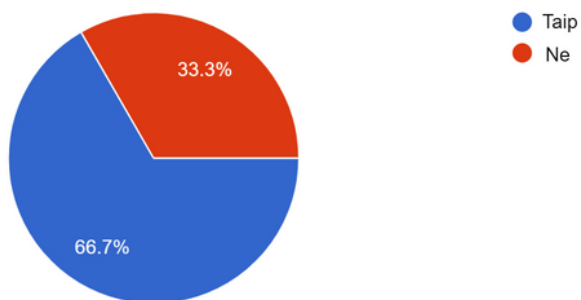
Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, statusas?

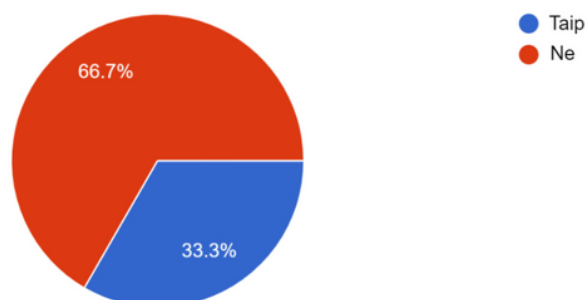
Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, teikiamų paslaugų valandinis įkainis (bruto)?

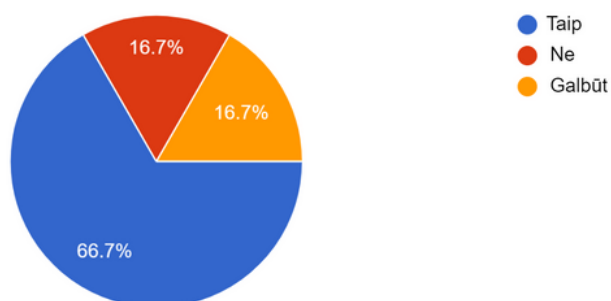
Ar kada nors dalyvavote mokymuose ar kursuose, kad įgytumėte pedagoginių įgūdžių?

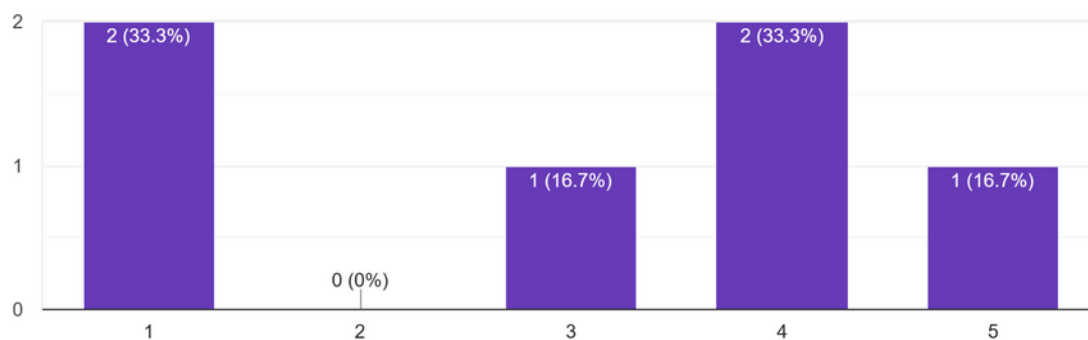
Ar kada nors dalyvavote mokymuose, kaip tapti korepetitoriumi?

Ar jus domintų mokymo kursai, kaip įgyti naujų pedagoginių įgūdžių arba kaip tapti korepetitoriumi?

Ar manote, kad korepetitoriaus profesija yra pakankamai saugoma įstatymų?

1 – „tikrai taip“; 5 – „tikrai ne“

Italija

Ižanga

Italijoje **vis daugėja mokinių, kuriems reikalingos korepetitorių paslaugos**. Vien per paskutinius akademinius metus (2022 m. rugsėjis – 2023 m. birželis), privačių pamokų reikėjo vienam iš keturių mokinių.

Šioje dalyje sužinosime daugiau faktų apie korepetitorių profesiją Italijoje, jos rinką ir reglamentavimą. Taip pat šiek tiek aptarsime nuo 2023 m. rugsėjo mėn. įsigaliojusį naują Italijos vyriausybės priimtą teisės aktą, kuriuo Italijos mokykloje įvedama nauja mokytojo-korepetitoriaus pareigybė.

Deja, nebuvo galimybės rasti oficialių nacionalinės statistikos duomenų apie tai, kiek mokinių naudojasi korepetitorių paslaugomis ir kiek korepetitorių yra Italijoje. Šiame skirsnyje pateikiami duomenys ir skaičiai daugiausiai grindžiami mokinių apklausų internetinėse platformose rezultatais. Kiti skaičiai grindžiami mūsų atlikto Italijos korepetitorių tyrimo rezultatais.

Korepetitoriaus profesija Italijoje

Italijoje vidutiniškai **vienas iš keturių mokinių** naudojasi privačių korepetitorių paslaugomis. Šie atnaujinti skaičiai, apimantys laikotarpį iki 2023 m. gegužės mėn., gauti atlikus tyrimą, kuriame dalyvavo apie 10 000 Italijos pagrindinių ir vidurinių mokyklų mokinių (Il Sole 24 ORE, 2023). **Panašu, jog žinių kartojimo rinka tendencingai auga**, ypač nuo COVID-19 pandemijos laikotarpio. Pandemija ir paskesnė izoliacija padarė labai stiprų neigiamą poveikį mokiniams, taip pat paaštrino kai kurių mokinių turimas problemas ir padidino žinių spragas. Kaip liudija 2022 m. INVALSI testų[1] rezultatai, palyginti su laikotarpiu prieš pandemiją rezultatais, mokinių įgūdžiai gerokai susilpnėjo (INVALSlopen, 2021).

Tai viena iš priežasčių, dėl kurių daug mokinių (ir daug tėvų) ieško privačių korepetitorių, pasirengę už paslaugas sumokėti net ir apie 400 eurų už vieno vaiko mokymą per vienerius akademinius metus. Tai lėmė, kad mokymo paslaugų rinka Italijoje tapo tikru verslu, kurio apyvarta kasmet siekia apie vieną milijardą eurų. Remiantis apytiksliais skaičiavimais, **ši rinka auga maždaug 1–2 proc. per metus**, taigi matyti, jog bendra papildomo mokymo paslaugų sektoriuje teikiamų paslaugų apimtis progresyviai auga (Superprof.it, 2019).

Daugiausiai korepetitorių paslaugų mokiniams reikia mokantis **matematikos**.

[1] INVALSI testai yra standartizuoti testai, kuriuos mokiniai Italijoje laiko įvairiais mokyklos etapais, kad nustatytų savo kompetencijas nacionaliniu mastu.

Vertinama, jog pagalbos mokantis šio dalyko reikia maždaug 6 iš 10 Italijos mokinių.

Toliau pagal populiarumą – **tikslieji** mokslai, ypač **chemija, fizika, biologija** – šių dalykų papildomai mokosi 1 iš 4 mokinių. Trečioje vietoje – **klasikiniai** dalykai, kaip antai **lotynų ir graikų kalbos** – jų papildomai mokosi maždaug 24 proc. mokinių. Tarp populiariausių dalykų – ir **užsienio kalbos**: anglų, prancūzų, ispanų ir kt. (Il Sole 24 Ore, 2023).

Paprastai papildomas mokymas vyksta asmenims bendraujant „**akis į akį**“, tačiau po COVID-19 pandemijos viskas iš esmės pasikeitė ir **vis daugiau mokinių prašo pamokų nuotoliniu būdu** (Ansa.it, 2020). Yra kelios platformos, kuriose galima rasti korepetitorių kiekvienam dalykui ir skirtingo amžiaus mokiniams, pavyzdžiui, repetition.co.uk, classgap.com, superprof.co.uk ir kt.

Kalbant apie korepetitorių statusą, mūsų atlikta apklausa parodė, kad 62,5 proc. respondentų, kurie teikia korepetitorių paslaugas, tai nėra pagrindinis darbas. Dauguma jų yra universiteto studentai arba įstaigų darbuotojai. Tačiau kokie reikalavimai keliami norint tapti korepetitoriumi?

Reikalavimai korepetitoriams

Norint dirbti privačiu korepetitoriumi **nereikalaujama turėti specialios kvalifikacijos ar akademinio laipsnio**, tačiau būtina gerai išmanyti mokomą dalyką. Atlikę apklausą nustatėme, kad 75 proc. apklaustų korepetitorių yra įgiję bakalauro arba magistro laipsnį. Tuo remdamiesi priėjome prie išvados, kad apskritai korepetitorių išsilavinimo lygis yra aukštas.

Išsilavinimas taip pat **turi įtakos korepetitorių atlygiui**. Paprastai kuo aukštesnis korepetitoriaus išsilavinimas, tuo didesnio atlygio gali būti prašoma. Iš mūsų atliktos apklausos matyti, kad Italijoje 50 proc. korepetitorių uždirba 11–15 eurų per valandą, tačiau 25 proc. – daugiau nei 21 eurą per valandą.

Korepetitorių atlygiui turi įtakos dar keli aspektai – **mokinių amžiaus grupė ir dalykas**, kurio mokoma. Paprastai korepetitorių pamokos pradinio ir pagrindinio ugdymo įstaigų mokiniams kainuoja mažiau, o vidurinio ir aukštojo – daugiau. Tačiau, kalbant apie mokymo dalykus, tikslieji mokslai yra ir populiariausi, ir brangiausi (Superprof.it, 2019).

Kaip pirmiau minėta, Italijoje asmenims, norintiems tapti korepetitoriumi, reikalavimų dėl konkrečių įgūdžių netaikoma, tačiau būtina gerai išmanyti dalyką, kurio mokoma, ir turėti stiprius socialinius emocinius įgūdžius, įskaitant

tokias savybes kaip kantrybė, entuziazmas, organizuotumas ir lankstumas. Vienas svarbiausių aspektų, kuris dažnai pražiūrimas, – tai, kad korepetitorius turėtų turėti puikius **mokytojo įgūdžius**, t. y. **gebėjimą perduoti žinias** ir jas įdiegti mokiniams.

Atlikę tyrimą nenustatėme, kad Italijoje būtų specialių kursų korepetitoriams, skirtų mokymo įgūdžiams ugdyti. Jei korepetitorius turi mokymo įgūdžių, dažnai taip yra dėl to, kad asmuo mokosi švietimo ir ugdymo srities dalykų universitete.

Mūsų tyrimas irgi patvirtina šią prielaidą. 100 proc. respondentų teigė, kad niekada nelankė kursų, kuriuose mokoma, kaip dirbti korepetitoriumi. Be to, 75 proc. respondentų nurodė, kad niekada nėra lankę pedagoginių įgūdžių ugdymo pamokų ar kursų. Tik 25 proc. apklaustų korepetitorių patvirtino, kad mokymo įgūdžių įgijo mokydami universitete, pavyzdžiui, išklause kursą „Šiuolaikinių kalbų mokymo metodika“ arba IBSE (angl. Inquiry-based science education) metodo taikymo kursą.

Korepetitorių poreikiai ir iššūkiai

Ankstesniuose skirsniuose nagrinėjome Italijos korepetitorių paslaugų rinką ir korepetitoriams keliamus reikalavimus. Šiame skirsnyje aptarsime korepetitorių veiklos privalumus ir trūkumus.

Remdamiesi savo atlikto tyrimo rezultatais nustatėme keletą teigiamų korepetitoriaus darbo aspektų, įskaitant:

- galimybę **nepriklausomai** ir **savarankiškai** organizuoti savo darbą;
- **pasitenkinimą, juntamą dėl suteiktos pagalbos** mokiniams ir matant, kad jie pasiekia teigiamų rezultatų;
- galimybę **uždirbti papildomų pajamų** arba, jei paslaugas teikia studentai, – **susitaupyti lėšų**.

Tačiau korepetitoriaus profesija, kaip ir visos kitos profesijos, turi ir neigiamų aspektų. Mūsų tyrimo rezultatai atskleidė keletą šios profesijos trūkumų ir sunkumų:

- **mokinių motyvacijos stoka**, ypač jei mokyti su korepetitoriumi juos verčia tėvai;
- **mokinių nenoras nuosekliai mokytis**, – mokiniai ne visada nori mokytis papildomai, po pamokų su korepetitoriais;
- **sunkumai suprantant mokinio konkrečius poreikius** ir suteikiant mokiniui pagalbą, kai mokinys turi rimtų sutrikimų;
- pamokos **atšaukiamos arba perkeliamos** „paskutinę minutę“.

Mūsų atliktas tyrimas mums taip pat padėjo surinkti informaciją apie tai, kokius savo profesijos aspektus Italijos korepetitoriai norėtų pakeisti, – taip galėjome

geriau suprasti jų poreikius. Respondentų dažniausiai paminėti aspektai:

- darbo **nestabilumas** ir **nereguliarumas**;
- korepetitoriaus profesija **nepakankamai reglamentuota** teisės aktais;
- korepetitoriaus darbas **nepripažįstamas** kaip profesija;
- šiam darbui taikoma **apmokestinimo sistema nepalanki**.

Kitame skirsnyje aptarsime teisės aktų, reglamentavimo ir apmokestinimo aspektus.

Korepetitorių veiklai taikomi įstatymai ir teisės aktai

Apskaičiuota, kad Italijoje **mokesčių institucijoms nedeklaruojama** apie 90 proc. privačių korepetitorių paslaugų, todėl didėja **juodoji rinka** ir **mokesčių slėpimas** (Il Sole 24 Ore, 2018). Pavyzdžiui, 2020 m. tik 32 korepetitoriai mokesčių inspekcijai deklaravo, kad, be pagrindinio darbo, taip pat užsiima privačiu mokymu ir mokėjo mokesčius (Il Sole 24 Ore, 2021).

Tiesą sakant, korepetitoriaus darbas taip pat yra **apmokestinamas mokesčiais**. Mokytojams, užimantiems profesoriaus pareigas įvairiose klasėse ir mokyklose, kurie dirba papildomai užsiimdami privačiu mokymu, taikomas 15 proc. papildomas mokestis (Agenzia delle entrate, 2022). Tikimasi, kad asmenys, kuriems mokytojo darbas nėra pagrindinis, deklaruos save kaip dirbantį savarankiškai ir įtrauks šias pajamas į mokesčių deklaraciją kaip susijusias su papildomu darbu arba įgis PVM mokėtojo kodą. Jei dirbant korepetitoriumi pajamos neviršija 5 000 Eur bruto per metus, įmokų mokėti nereikia. Priešingu atveju, norėdami gauti pensiją, korepetitoriai, kurių pajamos per metus viršija 5 000 eurų (bruto), turi mokėti 25,72 proc. mokestį, jei dirba savarankiškai, ir 24 proc. mokestį, jei dirba kitame, pagrindiniame darbe (Letuelezioni.it).

Mūsų apklausa parodė, kad 87,5 proc. korepetitorių dirba šioje profesijoje **be jokios teisinės formos**. Be to, beveik visi kalbinti korepetitoriai mano, kad jų profesija nėra pakankamai apsaugota įstatymų. Jie taip pat mano, kad:

- korepetitoriaus darbas **nėra pakankamai reglamentuotas įstatymais**, todėl daugelis tai daro šešėlinėje ekonomikoje;
- **nėra šios profesijos aprašo** ar pakankamai struktūrų, kad būtų sukurtas ryšys tarp mokinio ir korepetitoriaus. Todėl dauguma korepetitorių klientus susiranda patys;
- **nepakankamai dėmesio** skiriama korepetitoriui ir jo būtinumui mokyklose.

Tiesa, nors ir yra bendra mokesčių sistema, pasirodo korepetitoriaus profesija **vis dar nėra pakankamai pripažinta Italijos valstybės**, todėl daugeliui studentų, mokytojų ar darbuotojų ji lieka antraeiliu darbu.

Siekdama reaguoti į neigiamą pandemijos poveikį mokinių akademiniam rezultatams, Italijos vyriausybė pradėjo **mokyklų konsultavimo reformą**. Tarp įvairių naujovių, nuo 2023 m. rugsėjo mėn., buvo pristatyta ir **mokytojo-korepetitoriaus pareigybė**. Tikimasi, kad kitais mokslo metais apie 40 000 mokytojų-korepetitorių teiks pagalbą mokiniams siekiant asmeninės ir mokymosi pažangos, stiprinant įgūdžių ugdymą ir tikslų siekimą. Tačiau prieštaravimų ir kritikos dėl šios naujos pareigybės netrūksta. Tiesą sakant, daugelis mokytojų mano, kad atlygis už šias papildomas užduotis yra per mažas ir kad tai atims per daug laiko iš ir taip sudėtingo Italijos mokytojų darbo. Ar tai turės teigiamos įtakos mokiniams, bus galima pamatyti tik kitais metais.

Išvada

Kaip jau buvo minėta, Covid-19 pandemija padarė didelį neigiamą poveikį švietimui Italijoje ir tai tik **padidino privačių pamokų poreikį ir privačių korepetitorių svarbą** Italijos mokinių ugdymui.

Nepaisant teigiamų šios profesijos aspektų, mūsų apklausa taip pat atskleidė daug aspektų, kurių reikėtų korepetitoriams, pavyzdžiui: daugiau pagarbos iš mokinių ir tėvų jų darbui, didesnės mokinių mokymosi motyvacijos ir būtinybė derinti veiklą su mokytojais, kad užklasinis darbas būtų veiksmingesnis. Tarp daugelio poreikių yra ir **pedagoginių įgūdžių įgijimas**, kuris neabejotinai padėtų korepetitoriams taikyti efektyvesnį mokymosi metodą bei didinti mokinių pasitikėjimą savo gebėjimais. Tiesą sakant, 100 proc. apklaustų korepetitorių išreiškė susidomėjimą mokytis kursą, kaip tapti korepetitoriumi ir įgyti pedagoginių įgūdžių.

Remiantis tuo, ką mes nustatėme, korepetitoriui lemta išlikti **svarbia Italijos mokinių gyvenimo dalimi**, todėl svarbu pripažinti šią profesiją, ją saugoti ir suteikti korepetitoriams visas priemones, kurių jiems reikia, kad galėtų atlikti savo darbą geriausiu įmanomu būdu.

Literatūra

Che cos'è il Learning Loss e perché è importante misurarlo - INVALSlopen. (s.d.). INVALSlopen. <https://www.invalsiopen.it/misurare-learning-loss/>

Il mercato dei siti ripetizioni in italia | superprof. (s.d.-b). Lezioni private e corsi a domicilio in tutta Italia con Super Insegnanti. <https://www.superprof.it/blog/i-costi-delle-lezioniprivate/>

Il mercato dei siti ripetizioni in italia | superprof. (s.d.). Lezioni private e corsi a domicilio in tutta Italia con Super Insegnanti. <https://www.superprof.it/blog/i-costi-delle-lezioniprivate/>

Il Sole 24 Ore. (2018, 15 novembre). ripetizioni, un mercato in nero tutto italiano. Il Sole 24 ORE. <https://www.ilsole24ore.com/art/ripetizioni-mercato-nero-tutto-italiano-AEvDZ1fG>

Il Sole 24 Ore. (2021, 27 maggio). Ripetizioni private, solo 32 docenti in tutta Italia escono dal nero. Il Sole 24 ORE. <https://www.ilsole24ore.com/art/ripetizioni-private-solo-32-docenti-tutta-italia-escono-nero-AE1SQQM>

Il Sole 24 Ore. (2023, 15 maggio). Ripetizioni, 1 studente su 4 ha svolto lezioni private: 400 euro la spesa media. Il Sole 24 ORE. <https://www.ilsole24ore.com/art/ripetizioni-1-studente-4-ha-svolto-lezioni-private-400-euro-spesa-media-AELm1ITD>

In Italia è boom di lezioni private e corsi online - Tecnologia. (s.d.). ANSA.it. https://www.ansa.it/pressrelease/tecnologia/2020/10/29/in-italia-e-boom-di-lezioni-private-e-corsi-online_4236f32d-fd31-4a9b-91d2-fadb383bd62a.html

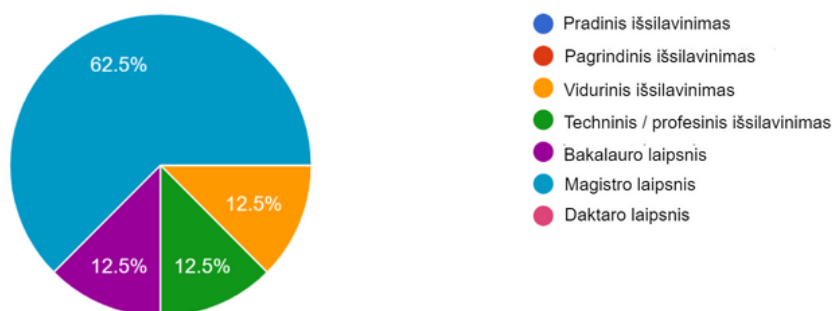
Insegnante privato: come mettersi in regola e aprire la Partita Iva. (s.d.). Lezioni Private e Ripetizioni: Trova Gratis un Insegnante. <https://www.letuelezioni.it/blog/insegnante-privato-come-mettersi-regola-aprire-partita-iva>

Schede - Imposta sostitutiva sui compensi delle ripetizioni e lezioni private - Che cos'è - Agenzia delle Entrate. (s.d.). Agenzia delle Entrate - Dichiarazione precompilata 2022.

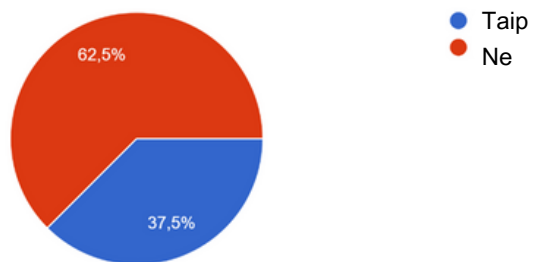
Apklauso rezultatai

Žemiau pateikiami apklausos, į kurią atsakė 8 respondentai iš Italijos, rezultatai.

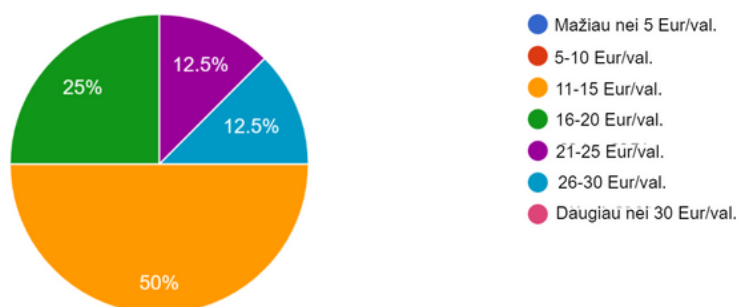
Koks jūsų išsilavinimas?

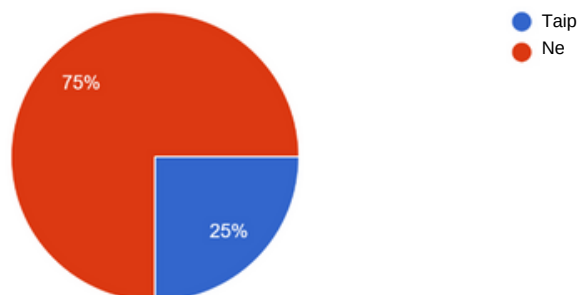
Ar korepetitoriaimas jūsų pagrindinis darbas?

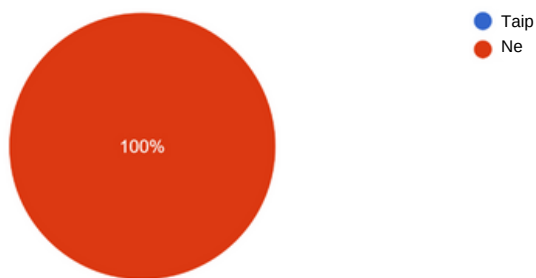
Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, teikiamų paslaugų valandinis įkainis (bruto)?

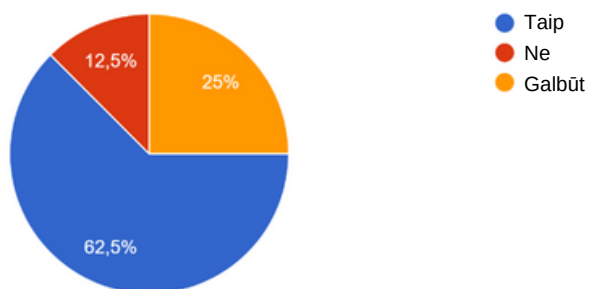
Ar kada nors dalyvavote mokymuose ar kursuose, kad įgytumėte pedagoginių įgūdžių?

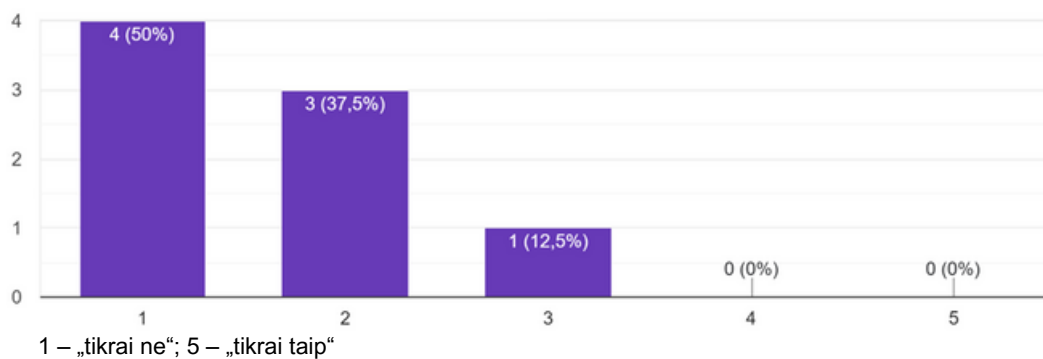
Ar kada nors dalyvavote mokymuose, kaip tapti korepetitoriumi?

Ar jus domintų mokymo kursas, kaip įgyti naujų pedagoginių įgūdžių arba kaip tapti korepetitoriumi?

Ar manote, kad korepetitoriaus profesija yra pakankamai saugoma įstatymų?

Lietuva

Ižanga

Korepetitorius Lietuvoje nėra naujovė. Pirmieji mokytojai LDK buvo dvasininkai, 1397 m. atsiradę valdovų ir didikų pilyse. Tais laikais ir tarpukariu turėti asmeninį mokytoją-korepetitorių buvo didelė prabanga ir vertybė. Šiomis dienomis **korepetitoriaus darbas tapo neatsiejama ir svarbia Lietuvos švietimo dalimi**. Vis daugiau įvairaus amžiaus mokinių papildomai mokosi matematikos, lietuvių kalbos, anglų kalbos ar kitų dalykų. Lietuvoje vis labiau populiarėja korepetitorių paslaugos, o jų uždarbis gerokai didesnis nei valstybinėje mokykloje dirbančio mokytojo.

Korepetitoriaus profesija Lietuvoje

Korepetitoriai tampa **vis populiare sni**, manoma, kad tam įtakos turėjo ir pasaulinė pandemija bei jos metu vykdytas nuotolinis mokymasis. Didžiulės spragos, nesuprasti dalykai, artėjantys egzaminai skatina mokinius kreiptis pagalbos į korepetitorius ir papildomai mokytis matematikos, chemijos, kalbų ar kitų dalykų.

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (2019) atliktos baigiamųjų klasių mokinių apklausos rezultatai parodė, kad per praėjusius mokslo metus **su korepetitoriais mokėsi 40 proc. mokinių**. Pastebėta, kad korepetitorių paslaugomis dažniausiai naudojosi Lietuvos sostinėje Vilniuje besimokantys dvyliktokai. Kas antras dvyliktokas sostinėje mokėsi papildomai. Kituose šalies miestuose jie mažiau populiarūs – jais naudojosi du iš penkių dvyliktokų.

Nors dažniausiai baigiamųjų klasių mokiniai kreipiasi į korepetitorių, 2017 metais atliktos apklausos duomenimis, korepetitorių paslaugų **reikia visų Lietuvos klasių mokiniams** – nuo pradinių klasių iki abiturientų. Net ketvirtadalis tėvų iš daugiau nei 1 000 apklaustųjų juos samdo jau pradinių klasių mokiniams. Didžiuosiuose miestuose korepetitoriaus paslaugomis naudojasi daugiau nei 40 proc. mokinių, kituose rajonuose ir rajonų centruose – apie 27 proc.

Populiariausi – **matematikos, lietuvių ir anglų kalbų** korepetitoriai. Dažniausiai tėvai samdo korepetitorius, nes mokykloje nepakankamai aiškiai išaiškinamas dalykas (28 proc.) arba mokiniams kai kurie dalykai sunkiai sekasi (27 proc.). 11-12 klasių mokiniai dažniausiai naudojasi korepetitorių paslaugomis ruošiantis egzaminams (31 proc.), pradinių klasių mokiniai – nes kai kurių dalykų mokytis sunkiau (40 proc.).

Tėvai nurodė ir kitas priežastis: liko spragų nuo ankstesnės mokyklos, mokytojai nesuteikia papildomos pagalbos dėl pamokų praleidimo ligos atveju, noras tobulinti dalykus, kurie sekasi geriau, ugdymo programa neatitinka vaiko gebėjimų ir poreikių (jis mokosi aukštesniu lygiu, o mokytojas neskiria tam papildomo laiko), mokytojas neturi pakankamai laiko skirti dėmesio visiems, prevenciškai, noras jaustis psichologiškai drąsesniems ir pan.

Kalbant apie korepetitorius, pastebėta, kad **daugiausia tuo užsiima mokytojai po pamokų arba studentai**. Dauguma korepetitorių dirba pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą.

Valandinis įkainis priklauso **nuo to, kas moko** – mokytojas ar studentas, taip pat nuo **kvalifikacijos, patirties, gyvenamosios vietos**. Mokytojai, gyvenantys mažesniuose miesteliuose, savo valandą vertina maždaug 12-18 eurų, o didmiesčių mokytojai – 20-35 eurai.

Reikalavimai korepetitoriams

Specialių reikalavimų korepetitoriams nėra. Kaip ir mokytojai, korepetitoriai turi turėti **tiesioginę pedagoginių, psichologinių, tiesioginių dalykinių žinių**, kad gebėtų aiškiai perteikti informaciją ir savo žinias mokiniui, gebėtų bendrauti ir bendradarbiauti su mokiniais bei vertinti mokinio gebėjimus ir pažangą. Kai kurios korepetitorių mokyklos reikalauja, kad korepetitoriai turėtų itin aukštus (ne mažiau kaip 80 proc.) baigiamųjų egzaminų rezultatus, jei korepetitoriai ketina ruošti mokinius egzaminams.

Mokymų, kaip būti korepetitoriumi, Lietuvoje nėra. Dažniausiai korepetitoriai yra pedagoginį išsilavinimą turintys mokytojai arba studentai, universitete studijuojantys tam tikrą dalyką, pavyzdžiui, lietuvių kalbą, matematiką ar pan., turintys žinių, kuriomis gali pasidalinti su jaunesniais mokiniais ir prisidėti prie vaiko tobulėjimo dalyko srityje.

Dalis anketos respondentų teigė, kad norėtų dalyvauti kursuose, kuriuose išmokytų būti korepetitoriais ir tobulintų savo kompetencijas. Dalis apklaustųjų atsakė, kad savo kvalifikaciją kelia lankydami įvairius kursus ar studijuodami pedagogiką universitete.

Korepetitorių poreikiai ir iššūkiai

Korepetitoriai susiduria su **daugybe iššūkių** – į juos pagalbos kreipiasi įvairių gebėjimų mokiniai. Svarbu, kad korepetitorius gebėtų įvertinti mokinio gebėjimus

ir pažangą, pritaikyti užduotis pagal kiekvieno mokinio žinias, parinkti tinkamiausias ir efektyviausias mokymo formas bei metodus.

Sunkiausia, bet ir pati svarbiausia korepetitoriaus darbo dalis – **rasti būdą, kaip prieiti prie kiekvieno mokinio**, kad mokymasis vyktų efektyviausiai.

Individualizuotas darbas – pamatinė vertybė, nėra mokymo šablono, kiekvienoje pamokoje naudojami metodai ir priemonės **pritaikomos prie individualių** mokinio poreikių.

Anketą užpildžiusių korepetitorių teigimu, teigiami šio darbo aspektai – **didelis atlyginimas, lankstus darbo laikas** (dažniausiai tvarkaraštį gali susidėlioti pats), **darbas su labiau motyvuotais mokiniais**, šis darbas **labiau gerbiamas** nei paprastas mokytojo darbas, lengvesnis ir geresnis **bendravimas** bei **santykiai su mokiniais**.

Tačiau klausimyną pildžiusių žmonių teigimu, ši profesija turi ir neigiamų aspektų: **nestabilios pajamos** (vieną mėnesį turi daugiau pamokų, kitą – mažiau), **konfliktai su tėvais** (jie tikisi, kad vaikas gaus tik gerus pažymius ir viską supras po papildomų pamokų), jaučiamas **stresas ir didelis darbo krūvis**.

Anot korepetitorių, svarbu turėti daugiau garantijų, įstatymų, ginančių jų teises ir **apibrėžiančių jų pareigas**. Svarbu ir **stabilumas** – būtų patogu stabiliai dirbti vienoje klasėje, o ne nuolat keisti lokacijas.

Korepetitoriai akcentavo, kad šiame darbe jiems svarbus stabilumas, garantijos, kvalifikacijos tobulinimas.

Korepetitorių veiklai taikomi įstatymai ir teisės aktai

2003 m. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme buvo įvesta „**laisvai samdomo mokytojo**“ sąvoka, kuri reiškė asmenį, turintį **individualią licenciją** užsiimti švietimo veikla. Laisvai samdomas mokytojas teisės aktų nustatyta tvarka gali vykdyti ikimokyklinio ugdymo, kitas neformaliojo ugdymo programas, formaliojo ugdymo programų modulius, formaliojo ugdymo programas papildančius ir mokinių saviraiškos poreikius tenkinančius programų modulius, o 2007 m. gavus licenciją – formaliojo profesinio mokymo programas.

Savarankiškai dirbantis mokytojas turi teisę dirbti pagal savo individualias programas, pasirinkti pedagoginės veiklos metodus ir formas, teikti švietimo pagalbą. Savarankiškai dirbantis mokytojas privalo užtikrinti ugdymų mokinių saugumą, turėti higienos reikalavimus atitinkančią ugdymosi aplinką, vykdyti su mokiniu sutartą ugdymo procesą, ugdymo turinį perteikti suprantama ir aiškia, taisyklinga lietuvių kalba, kai tai teisės aktų nustatyta, kad atitinkamas ugdymo

turinys yra perteikiamas lietuvių kalba. Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nurodyta, kad laisvai samdomam mokytojui neleidžiama ugdyti tų mokinių, kuriuos jis jau ugdo mokykloje pagal to paties dalyko programą.

Anketą užpildę korepetitoriai taip pat minėjo, kad **nesijaučia saugūs** ir **garantuoti**, nes jų profesija nėra saugoma LR įstatymų.

Išvada

Kasmet didėja korepetitorių teikiamų paslaugų populiarumas, jų paslaugas gaunančių mokinių skaičius. Blogėjantys egzaminų rezultatai, nuo ankstesnių metų likusios spragos ar pandemijos laikotarpis skatina mokinius papildomai mokytis su korepetitorių pagalba. Lankstus darbo grafikas, ženkliai geresnis atlyginimas ir labiau gerbiamas darbas, lyginant su mokytojo profesija, skatina studentus ir mokytojus papildomai dirbti po darbo valandų mokykloje arba mokytojo darbą mokykloje keisti į korepetitoriaus. Nors korepetitoriaus profesija yra gerbiama ir labai reikalinga mokiniams, anot korepetitorių, LR įstatymai jiems nesuteikia pakankamai garantijų ar apsaugos.

Literatūra

Arnašė, V. (2021, August 25). Šio dalyko korepetitorių reikalingumas stulbinantis: net ir norint – gali negauti vietos arba jos neįpirkti. Delfi.

<https://www.delfi.lt/seima/noriu-i-mokykla/sio-dalyko-korepetitoriu-reikalingumas-stulbinantis-net-ir-norint-gali-negauti-vietos-arba-jos-neipirkti-88000357>

Author not specified. (2022, November 7). Korepetitoriai: samdo ir pirmokui, ir abiturientui. Žurnalas Kur stoti 2022. <https://www.kurstoti.lt/s/13171/korepetitoriai-samdo-ir-pirmokui-ir-abiturientui>

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. (2017). Valstybinio audito ataskaita Ar gali gerėti Lietuvos mokinių pasiekimai.

<https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23762/ar-gali-gereti-lietuvos-mokiniu-pasiekimai>

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras. (2019, March 21). Kodėl mokiniai naudojami korepetitorių paslaugomis? <https://www.bernardinai.lt/2019-03-21-kodel-mokiniai-naudojasi-korepetitoriu-paslaugomis/>

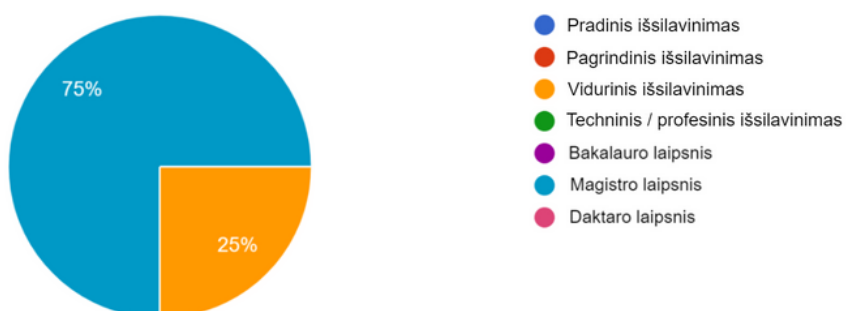
Murauskaitė, A. (2021, December 7). Švietimo užkulisiai: korepetitorių paklausa auga lyg ant mielių, o privati legendinio mokytojo pamoka gali atsieiti ir 50 eurų. LRT.lt <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1552803/svietimo-uzkulisiai-korepetitoriu-paklausa-auga-lyg-ant-mieliu-o-privati-legendinio-mokytojo-pamoka-gali-atsieiti-ir-50-euru>

Paslauskas, D. (2021, April 26). Karantinas – galimybė mokytojams užsidirbti papildomai: populiarėja korepetitorių veikla. 15 min.
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/svietimas/karantinas-galimybe-mokytojams-uzsidirbti-papildomai-populiareja-korepetitoriu-veikla-233-1493168>

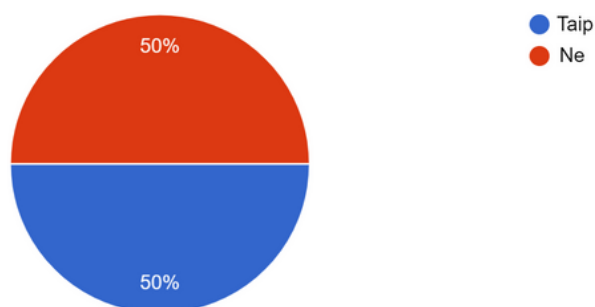
Apklausoje rezultatai

Žemiau pateikiami apklausos, į kurią atsakė 4 respondentai iš Lietuvos, rezultatai.

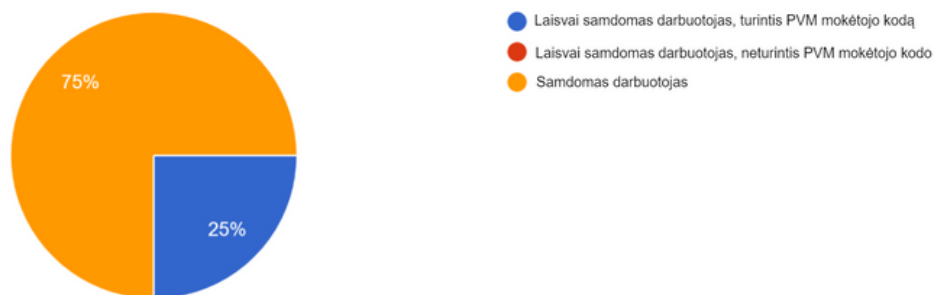
Koks jūsų išsilavinimas?

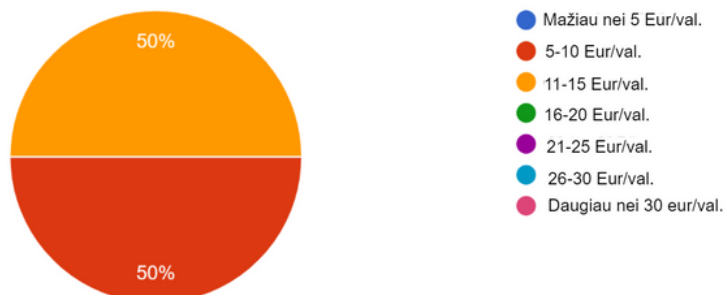
Ar korepetitoravimas yra jūsų pagrindinis darbas?

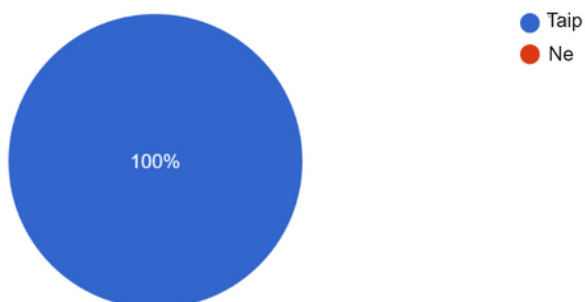
Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, statusas?

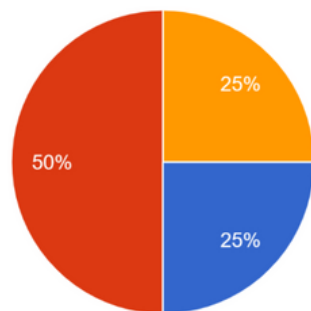
Koks jūsų, kaip korepetitoriaus, teikiamų paslaugų valandinis įkainis (bruto)?

Ar kada nors dalyvavote mokymuose ar kursuose, kad įgytumėte pedagoginių įgūdžių?

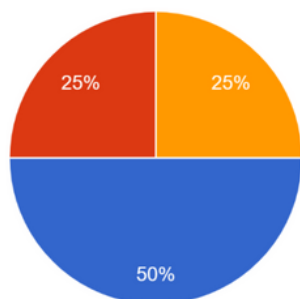

Ar kada nors dalyvavote mokymuose, kaip tapti korepetitoriumi?

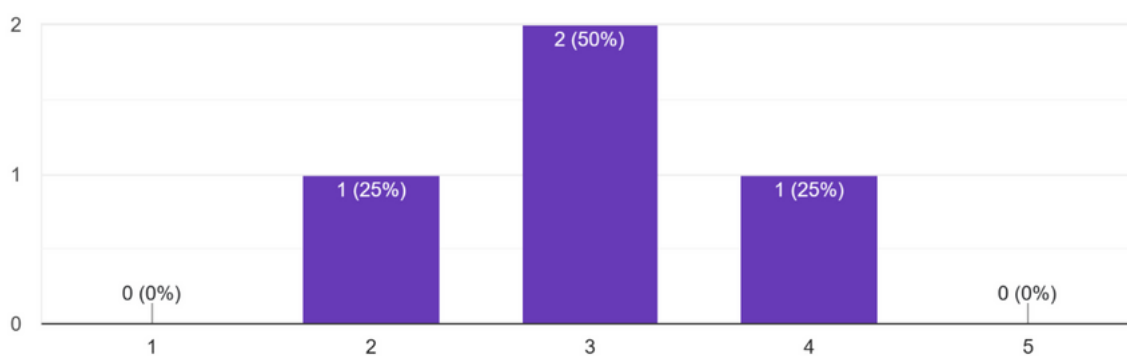
- Taip
- Ne
- Šiuo metu studijuojau pedagogiką universitete

Ar jus domintų mokymo kursas, kaip įgyti naujų pedagoginių įgūdžių arba kaip tapti korepetitoriumi?

- Taip
- Ne
- Galbūt

Ar manote, kad korepetitoriaus profesija yra pakankamai saugoma įstatymų?

1 – „tikrai ne“; 5 – „tikrai taip“

Išvados

Belgijoje dėl to, kad nėra aiškos teisinės sistemos, reglamentuojančios korepetitoriaumą, kyla reguliavimo problemų. Tačiau korepetitoriai džiaugiasi matydami, kaip mokiniai daro pažangą ir ugdomi kūrybiškumą. Pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas **mokymo kokybės ir prieinamumo užtikrinimui, sprendžiant reguliavimo klausimus.**

Suomijoje korepetitoriaus profesija **beveik neegzistuoja**, nes mokymosi pagalbą mokykloje teikia mokytojų padėjėjai. Šalis kelia **poreikį išaiškinti ir sustiprinti mokytojų padėjėjų vaidmenį** švietimo sistemoje. Jie yra vertingas išteklius skatinant mokinių mokymąsi ir gerovę, todėl jų pareigybė turėtų būti labiau apibrėžta. **Pedagoginių įgūdžių mokymas yra būtinas** siekiant paremti įvairias padėjėjų išsilavinimo galimybes.

Vokietija pripažįsta **privataus mokymo svarbą** teikiant individualizuotą pagalbą mokiniams ir mažinant žinių spragas. Tačiau susirūpinimą kelia švietimo nelygybė ir valstybinės švietimo sistemos efektyvumas. Reikia dėti **pastangas tobulinant korepetitorių kvalifikaciją ir gaires** bei **stiprinant valstybinių mokyklų sistemą.**

Italijoje, kaip ir kitose šalyse, dėl neigiamo Covid-19 pandemijos poveikio švietimui, **išaugo privačių pamokų paklausa.** Korepetitoriai pabrėžia, kad reikia daugiau pagarbos, motyvacijos iš mokinių ir koordinavimo su mokytojais, kad padidintų jų darbo efektyvumą. **Pedagoginių įgūdžių įgijimas ir korepetitoriaus profesijos pripažinimas yra būtini**, kad korepetitoriai galėtų teikti veiksmingą pagalbą mokiniams.

Lietuvoje **didėja korepetitorių paslaugų populiarumas**, kurį skatina papildomos pagalbos poreikis dėl prastėjančių egzaminų rezultatų ar išsilavinimo spragų. Tačiau korepetitoriams trūksta garantijų ir apsaugos pagal galiojančius įstatymus. **Teisinės apsaugos ir korepetitorių pripažinimo užtikrinimas** būtų esminis remiant jų svarbų vaidmenį.

Apibendrinant galima teigti, kad korepetitoriaumas yra **gyvybiškai svarbus švietimo komponentas** projekto šalyse partnerėse, siūlantis asmeninę pagalbą ir sprendžiantis konkrečius poreikius bei švietimo spragas. Bendra šių šalių problema yra korepetitorių **specialių pedagoginių įgūdžių tobulinimo** poreikis tam, kad jie galėtų teikti geresnę pagalbą mokiniams ugdymosi kelyje.

Ši ataskaita yra licencijuota pagal Creative Commons licenciją CC BY-NC-SA 4.0.

Leidžiama:

dalintis – nukopijuokite ir platinkite medžiagą bet kokia laikmena ar formatu;

pritaikyti – keiskite, transformuokite ir remkitės medžiaga. Licencijos davėjas negali atšaukti šių laisvių, jei laikotės sąlygų;

priskirti – turite nurodyti atitinkamą šaltinį, pateikti nuorodą į licenciją ir nurodyti, ar buvo atlikti pakeitimai. Tai galite padaryti bet koku pagrįstu būdu, bet ne tokiu būdu, kuris leistų manyti, kad licencijos davėjas pritaria jums arba jūsų naudojimui;

dalintis „Patinka“ – jei keičiate, transformuojate ar kuriate medžiagą, turite platinti savo indėlį pagal tą pačią licenciją kaip ir originalas.

Draudžiama:

naudotis medžiaga komerciniais tikslais. Leidinio paskirtis – **nekomercinė**;

taikyti teisinių sąlygų ar technologinių priemonių, kurios teisiškai apriboja kitus daryti viską, ką leidžia licencija.

